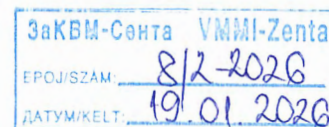

A VAJDASÁGI MAGYAR MŰVELŐDÉSI INTÉZET 2026. ÉVI MUNKATERVE

Helyzetkép

A Magyar Nemzeti Tanács (2005) és a Vajdaság Autonóm Tartomány (2008) alapításában működő, zentai székhelyű, kiemelt jelentőségű állami intézménynek, a Vajdasági Magyar Művelődési Intézetnek (VMMI, 2005) a létrehozása azoknak az új igényeknek felelt meg, amely igények a vajdasági magyar szellemi élet teljesebbé tételét szorgalmazták, s új értéket jelentettek a kulturális szellemiség alakulásában és autonómmá válásában, amelynek része az egész régióra kiterjedő közművelődési tanácsadás és szolgáltatásrendszer.

Többféle intézménytípus tevékenységi köre összpontosul az Intézetben: oktatás, képzés, rendezvényszervezés, közösségépítés, népművészet és hagyományápolás, könyvkiadás, emellett az utóbbi években kiemelt szerephez jutott a digitalizáció, örökségvédelem, digitális adatbázisok működtetése. Az Intézet igyekszik kitölteni azt az űrt, amely azokon a településeken, azokban a közösségekben alakul ki, ahol valamilyen oknál fogva nem működik kulturális intézmény vagy egyesület, az Intézet felvállalja az ott folyó munka szakmai segítségét, mentorálását.

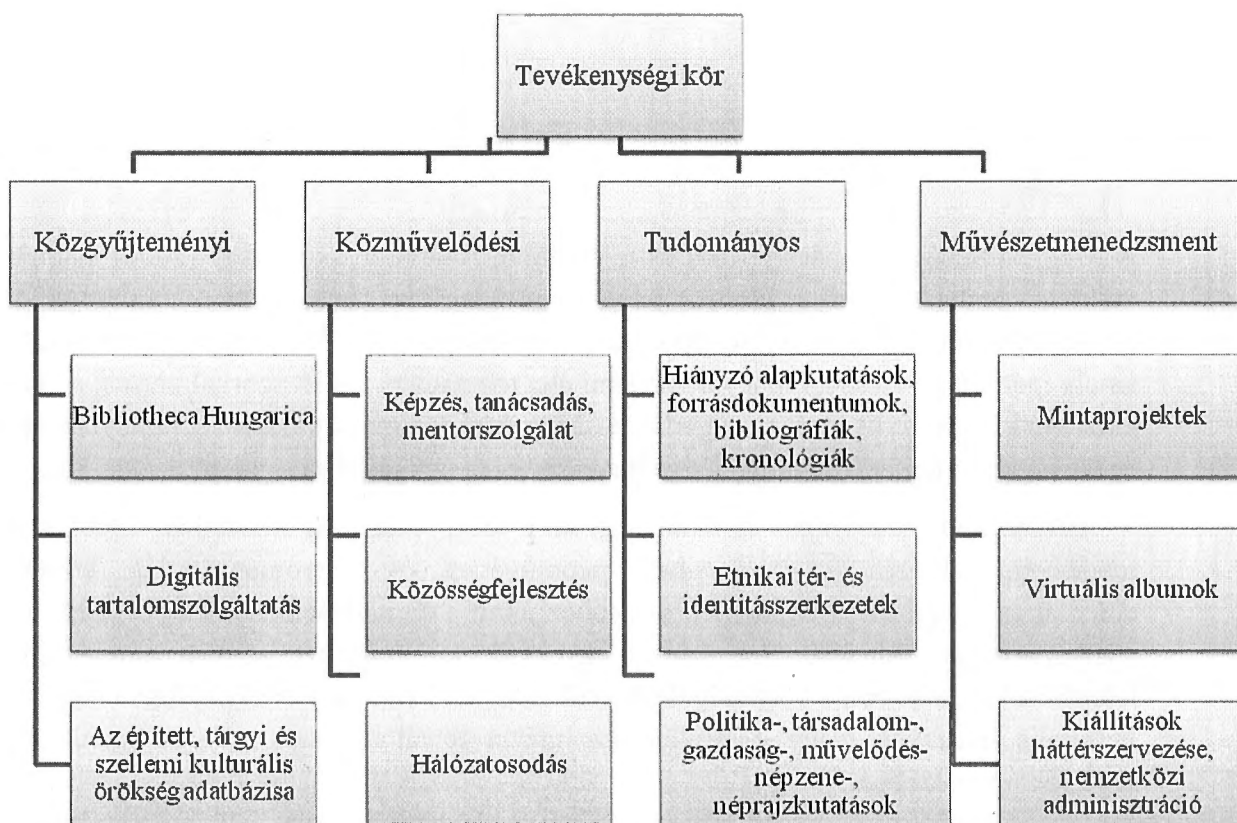
A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet (a továbbiakban: Intézet) 2026. évi munkaprogramja – ahogyan a megelőző években – az Intézet alapszabálya szerint négy kiemelt fejlesztési területre fókuszál:

- (1) a vajdasági magyar kultúra *közösségteremtő és -építő* szerepének erősítése;
- (2) a vajdasági magyar nemzeti közösség tárgyi és szellemi kulturális *örökségének* gondozása és digitális mentése;
- (3) a vajdasági magyar kulturális alkotás, azaz a *kortárs kultúra* korszerű intézményi feltételeinek segítése;
- (4) az esélyegyenlőség biztosítása – különös tekintettel a vajdasági szórványmagyarságra – a kulturális javakhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférésben, mégpedig a *nyitott kultúra* eszközzel.

A Vajdasági Magyar Művelődési Intézetnek a 2026-os évi általános feladata a vajdasági magyar nemzeti közösség kultúrájának dokumentálása, kutatása és bemutatása; szakkönyvtár és internetes adatbázisok kialakítása és működtetése; szakmai képzések, illetve tudástranszfer biztosítása; információszolgáltatás, tanácsadás; a kulturális értékek bemutatása, társadalmi hatásuk, illetve a művelődési intézmények változásának vizsgálata; a művelődő közösségek tevékenységének elemzése, ezek fejlődését szolgáló kutatások végzése – mindehhez módszereket találva, hogy ezt az online térben is tudja működtetni; továbbá egyéb tudományos és közművelődési szolgáltatások az alábbi tevékenységi körökben és szerkezeti felépítettségben:

Tevékenység és szervezeti felépítettség

Táblázat

Az Intézetben az intézményvezetőkön kívül tíz, a munkahelyi besorolásban szereplő munkakör van meghatározva:

- egy jogi, személyzeti és adminisztratív munkafeladatokat végző osztályvezető,
- egy pénzügyi referens,
- egy általános ügyekkel megbízott referens,
- két közművelődési referens,
- egy könyvtáros,
- három dokumentarista-digitalizáló technikus,
- egy népzene-archivista.

Az anyagi pénzforrástól és pályázati támogatástól függően külmunkatársként segítheti munkákat a 2026-os évben: egy kutató; kettő digitalizálással foglalkozó munkatárs; egy Vamadia-operátor; egy Vajdasági Magyar Értéktárral megbízott koordinátor, egy rendszergazda-felelős; egy népzeneoktatással megbízott munkatárs; egy takarítószemélyzet.

Az Intézet feladatainak tartalma és mennyisége miatt indokolt lenne a felsorolt külmunkatársak közül még legalább kettő munkatársnak állandósítani a munkaviszonyát: szükség lenne digitalizáló-technikusra, minimum egy Vamadia-operátorra és egy könyvtárosra.

Indokolt lenne továbbá egy állandó Vamadia-műhely felállítása a digitalizáló-műhely mintájára, amelyben területi felelősöket jelölnénk ki, s akikhez adatolók tartoznának hálózati rendszerben. A területi felelősök, operátorok az intézet kollégái közül kerülnének ki, a

Vamadia-adatolók külső munkatársak is lehetnének. A Vamadia-műhely munkaterülete a következőképpen lenne indokolt: periodika- és kiadványtár (2 fő), Délvidéki arcképcsarnok és szépíró, színművész adatbázis (1 fő); fotótár (1 fő); néprajzi és folklorisztika-hangtár (1 fő); közművelődési hangtár (1 fő); képzőművészeti adat- és képtár (1 fő); mozgókép adattár (1 fő).

A szervezeti felépítés bemutatásához hozzátartozik a bizottságok és szakbizottságok, munkacsoportok bemutatása is:

- Igazgatóbizottság (6),
- Ellenőrző Bizottság (3).

Az intézet keretében működik a:

- VAMADIA-munkacsoport (külmunkatárssal),
- Népzeneoktatás munkacsoport,
- Kapocs Könyvtári Csoport,
- Vajdasági Magyar Értéktár hálózat,
- Hagyományok Háza vajdasági hálózata.

A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet partnerszervezetei

Az Intézet a Vajdasági Művelődési Intézetten kívül még négy, hasonló feladatok ellátására alapított tartományi intézménnyel, a horváttal, a románnal, a ruszinnal és a szlovákkal közösen alakítja munkáját és együttműködését.

Az Intézet a megalapításától fogva kiváló szakmai együttműködést folytat a szabadkai székhelyű *Vajdasági Magyar Művelődési Szövetséggel*. Több jelentős nagyrendezvényt szervez a VMMSZ, közművelődési feladatokat, programokat valósít meg közösen az Intézettel, a különböző alkotó-és öntevékeny közösségeknek, vezetőinek képzéseket kínál, táborokat szervez a fiataloknak, amely programokban háttérintézményként az Intézet is feladatokat vállal. Stratégiailag a két intézmény célkitűzései közösek.

Az Intézet kapcsolati hálózatában partner a Hagyományok Háza vajdasági szervezete, a *Hagyományok Háza Hálózat - Vajdaság*, amely szervezet által népművészeti és hagyományápoló (mentor)program jut el a vajdasági magyar közösséghez. A Hagyományok Háza vajdasági szakmai partnerintézménye a VMMI. A néphagyományok és népművészetek programjainak előkészítésében, szervezésében és megvalósításában főleg vajdasági szakemberek, népművészek és népzeneészek vesznek részt, és a vajdasági közösségi kulturális igényeknek megfelelően dolgozzák ki programjaikat.

Az Intézet szakmailag szorosabban együttműködik a vajdasági közművelődési (könyvtári, múzeumi, levéltári, népművészeti) intézményekkel és civil egyesületekkel.

1. Infrastruktúra

Zenta Község Önkormányzata a Zentai Történelmi Levéltárra és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézetre ruházta át az egykori kaszárnya 1-es számú épületegyüttesének használati jogát, ahol megközelítőleg 600 m²-nyi alapterületű közgyűjteményi (levéltári és könyvtári) raktár berendezése történt meg. Az épület földszinti részében raktárhelyiséget rendeztünk be. A raktárépület irodáinak, lehetséges kutatóhelyiségnek a bebútorozása és technikai felszerelése, a tárhelyek további bővítése szükséges. Az épületben fontos lenne a fűtés, áram- és a vízszolgáltatás folyamatos biztosítása. A raktárhelyiségekben télen, hidegebb időszakban is fontos lenne biztosítani a 10–12 fok hőmérsékletet, hogy a már ott raktározott anyagok ne sérüljenek, illetve a papíralapú hordozókon kívül más hordozókat is el lehessen helyezni a raktárban (például külső tárolóegységeket, képzőművészeti tárgyakat, fotónegatívokat, fotóanyagokat, fotóüvegeket). A kaszárnyában a padlóburkolat felvált, ennek a javítása esedékes. Az intézet költségvetésében a kaszárnya éves rezsiköltségének fedezését biztosítanunk kell, amennyiben az önkormányzat, akinek a tulajdonában van az ingatlan, pl. mérőegységént külön villanyórát tud felszereltetni, amellyel tudjuk az elhasznált áramot mérni.

Az Intézet a vajdasági magyarság digitális formában megtalálható kincsének jelentős részét archiválja, ezért éves szinten megkerülhetetlen a számítógéppark fejlesztése, hivatalos engedéllyel rendelkező szoftverek frissítése és bérlése, és kiemelten fontos a nagy teljesítményű adattároló szerver biztosítása, állandó karbantartása, fejlesztése, a tárhely növelése és gyorsítása úgyn. fiókokkal, e nélkül nem lehetséges biztonságosan őrizni a digitális adatokat. Szükség van továbbá:

UPS APC BK650EI, Back-UPS CS 650VAszünetmentes tápegység (5-6 db), Blueberry NAVIGACIJA 2GO579 útvonaltervező (1 db), Festékpatronok a színes nyomtatóba, (4x2 db), Abbyy FineReader 15. (karakterfelismerő program), photoshop (képszerkesztő program). Mindkét programból kellene 5-5 darab számítógépenként.

Szükség van alapeszközként drótnélküli mikrofonra (min. 2 darab), a terepen szervezendő programok és munkák minőségesebb megvalósításához, hangosításához szükséges lenne egy bluetooth-os hangszóró néhány adathordozóval együtt, vezeték nélküli egerek beszerzésére.

Szükség lenne továbbá a munkavégzés alapfeltételeként a napi használatban lévő informatikai eszközök korszerűsítésére is, vezeték nélküli, bluetooth-os fülhallgatókra és a hozzá tartozó adapterekre a munkatársak részére, valamint táblagépekre (2 db) a hozzájuk kapcsolható billentyűzettel azoknak a kollégáknak, akik terepi megbeszélésekre járnak. Fontos lenne 2 kisebb asztal munkavégzés céljából, 6 kerek asztal a rendezvények szervezéséhez és 4 db polc vásárlása tárolás céljából, mesterséges intelligencia használatához éves bérlési költség, és a gmail levelező programhoz a munkatársak számára tárhely biztosítása, naprakész, intézményi domainhez kötött, hirdetésmentes levelezőrendszer bevezetése.

Fűzős archiválódobozok beszerzése (20 db) a régi, sérülékeny állapotú, kötésre alkalmatlan folyóiratok számára (240 din/db). Átlátszó öntapadós matricák beszerzése a gerincjelzetek leragasztására.

A vendégszobák felújítása is időszerű: fürdőszobai szekrények (2 db), mosható rongyszőnyegek beszerzése az ágyak elé, vendégpapucskok, valamint újabb függönyök és a rendezvényekhez fehér asztalterítők vásárlása.

Az épület függönyeinek cseréje is időszerű. A jelenlegi függönyök 20 évesek, elhasználódtak. A csere egyszerre esztétikai és higiéniai kérdés, továbbá hozzájárul az intézmény megújult arculatához.

Konyha:

A munkatársak és vendégek számára fenntartott konyha jelenlegi állapota már nem felel meg a mindennapi használatból fakadó terhelésnek. A jelenlegi eszközök egy része elavult, meghibásodásra hajlamos, illetve nem alkalmas az intézmény létszámához és működéséhez igazodó igénybevétel kiszolgálására. A felújításra több okból is szükség van: a jól felszerelt és tisztán tartható konyha nagyban hozzájárul a jobb szervezethez és időhatékonysághoz (különösen rendezvények, értekezletek, hosszabb munkanapok esetén); a hozzánk érkező előadók, művészek, kutatók és más vendégek számára elengedhetetlen a kulturált környezet és a megfelelő színvonalú vendéglátás biztosítása, emellett a modern, A–A+++ kategóriájú háztartási gépek kevesebb energiát és vizet fogyasztanak, csökkentve a működési költségeket.

Rendezvények szervezésénél a vendégek és a fellépők számára 1 db kávégép, 3-4 termosz és 2 vízforraló, 1 db víztisztító készülék, 1 db kisebb hűtőszekrény biztosítása.

Intézetünkben 10 évvel ezelőtt volt utoljára külső tisztasági meszelés, a tisztántartás és fertőtlenítés céljából ez is időszerű és szükséges.

Tartományi költségvetés: 1.500.000 dinár. (4.01, 4.02)

2. Közösségteremtés- és építés

2.1. Kulturális alapú településfejlesztés a lakóhelyi közösségek bevonásával

Az Intézet koordinálja és segíti a **Vajdasági Magyar Értéktár és Értéktárbizottság (VMÉB)** munkáját. Feladatunk a kapcsolattartás a települési értéktárbizottságok tagjaival; a beérkező jelölések ellenőrzése, kiegészítése; a helyi értéktárakba jelölt elemekkel kapcsolatos további terepkutatás. Az eddig beérkezett jelölések azt mutatják, hogy a helyi értékgyűjtők jól rátapintanak településeik értékeire, gyakran azonban nem tudják az adott elemet a kellő mélységben leírni, az értéktárnak megfelelő szempontok szerint. Gyakran olyan elemekről készítenek jelölést, amelyekről nem áll rendelkezésre (szak)irodalom, így még nehezebb dolguk van. Ilyenkor érdemes tovább érdeklődni a témáról, további kérdéseket, szempontokat adni a téma leírásához, akár egy kisebb terepkutatást végezni vele kapcsolatban.

Jelölések: Feladat a VMÉB által a Külhoni nemzetrészt értéktárból kiválasztott elemek **felsőbb szintekre jelölésének** előkészítése. A Vajdasági Magyar Értéktár bővítése a VMÉB által megszavazott új elemekkel. A 2026-os évi feladat az elfogadott felterjesztések teljes dokumentációjának elkészítése, bővítése, a Külhoni Nemzetrészt Értéktárból és a Vajdasági Magyar Értéktárból kiválasztott elemek felsőbb szintekre való jelölésének előkészítése.

Nemzeti Értékek Tára (Nektár adatbázis)

Az ertektar.rs honlapon szereplő értékek, adatok migrálása az Agrárminisztérium egységesített Kárpát-medencei adatbázisába, a Nemzeti Értékek Tárába (NEKTÁR). A feltöltendő értékek száma meghaladja a 240-et, melyeket újra, a teljes dokumentációval együtt be kell vinni az adatbázisba, visszamenőleg egészen 2013-ig, a Vajdasági Magyar Értéktár alakulásáig. A NEKTÁR adatbázis azt a célt szolgálja, hogy Magyarország - településektől,

határoktól és szakkategóriáktól függetlenül - minden értékét összegyűjtse és elérhetővé, egyszerűen kereshetővé tegye a nagyközönség számára a Kárpát-medencében.

Települési értéktárak bemutatkozási, találkozási lehetőségének biztosítása.

Ennek keretében:

- *A Kárpát-medencei értéknep* egy közös program és találkozás keretében kívánja összehozza a Kárpát-medence különböző magyarlakta területein működő népművészeti és hagyományőrző csoportokat. A rendezvény 2026 júniusában kerül megrendezésre a zentai Kiszsinagóga udvarán vagy a zentai városközpontban, szabadtéri helyszínként. A rendezvény célja, hogy találkozási alkalmat biztosítson és elősegítse a Kárpát-medencében élő magyar közösségek közötti kulturális kapcsolatokat erősítését, és lehetőséget teremtsen a különböző régiók hagyományainak, népművészeti értékeinek közös bemutatására. A programra meghívást kapnak a Kárpát-medence határon túli régióiban tevékenykedő hagyományőrző csoportok. Muravidékről egy hangszeres csoportot, illetve kézműveseket, Felvidékről és Erdélyből egy-egy táncegyüttest, zenekart és kézműveseket, valamint Kárpátaljáról szintén a népi kézműveseket hívjuk meg. A rendezvény keretében vajdasági csoportok is bemutatkoznak, így a helyi néptáncgyűttesek, zenekarok és kézművesek is aktív résztvevői lesznek az eseménynek, tovább erősítve a helyi közösségi identitást és összetartozást. A rendezvény célja, hogy bemutassa a Kárpát-medencei népművészet sokszínűségét és élő hagyományait, mindezt színes programkínálattal, amely a folklórműsor, a kézműves bemutatók és foglalkozások mellett kiállítással és kirakodóvásárral is kiegészül, így a legkisebbektől a legnagyobbakig mindenki megtalálhatja a számára érdekes programpontot. A folklórműsorban a meghívott csoportok bemutatják saját térségük táncait, zenéjét, viseleteit és néphagyományait, emellett a látogatók testközelből ismerkedhetnek meg a népi kézműves mesterségek helyi jellemzőivel, amelyek a Kárpát-medence különböző pontjain sajátosságként jelennek meg.
- *Fókuszban a vajdasági magyar értékek – Fotósorozat, kisfilm és vándorkiállítás.* A tervezett projekt célja a Vajdasági Magyar Értéktár – külhoni nemzetrészt értéktárban szereplő értékek vizuális bemutatása és népszerűsítése egy fotósorozat (65 db fotó), valamint egy kisfilm formájában. A projekt során a külhoni értéktárban szereplő 63 értékről, illetve a Magyar Értéktárban és a Hungarikum Gyűjteményében szereplő 1-1 vajdasági értékről professzionális fotók és egy kisfilm készülne, amelyek érzékletesen és közérthetően mutatják be a vajdasági magyar közösség kulturális, épített, természeti és szellemi örökségét. A fotóanyagból kiállítási anyagot állítunk össze, amelyet vándorkiállítás formájában szeretnénk bemutatni Vajdaság különböző településein, majd később a Kárpát-medence más régióiban is.
- *Rákóczi 350 emlékkoncert és hangszerbemutatók.* 2026-ban emlékezünk meg II. Rákóczi Ferenc fejedelem születésének 350. évfordulójáról. A jeles történelmi esemény alkalmából ünnepi tárogatókoncertet szervezünk Zentán, amely méltó módon tisztelg a szabadságharc vezéralakja előtt, s megidézi a kuruc korszak zenei miliójét. A rendezvényt megelőző napokban a koncertet adó művész ismeretterjesztő

hangszerbemutató körutat tesz a zentai és Zenta környéki általános és középiskolákban. Az interaktív előadások során a diákok megismerkedhetnek a hungarikumként elismert magyar tárogató történetével, hangzásával és kulturális jelentőségével, ezzel is közelebb hozva hozzájuk a magyar zenei hagyományokat és Rákóczi korának szellemiségét.

- *Vajdasági Értéknapok*

Az Értéknap-program az értékgyűjtést kívánja népszerűsíteni tudományos, ismeretterjesztő és gyakorlatorientált szándékkal. A személyes jelenlét, a kapcsolatépítés által a helyiek, a potenciális javaslattevők és értékőrök közelről ismerik meg az Értéktár működését. Mindeközben pedig a folyamatos sajtójelenlét lévén, egyre elismertebbé válik az értékgyűjtő-mozgalom, és a települési vezetők szükségesnek érzik majd a bekapcsolódást a programba.

- *Értéktáros jó gyakorlatok* online (podcast, élő videó) beszélgetéssorozat indítása a vajdasági települési értéktárak vezetőivel, a beszélgetés egy-egy jó gyakorlatot mutathat be az *egy értéktáros egy alkalom* elv mentén.

- *Értéktár mentorprogram.*

A települési értéktárak működésének segítése mentor bevonásával. A mentor az általuk kiválasztott néhány településen segít a helyi értéktárbizottságnak a javaslatok kidolgozásában összegyűjteni a szükséges adatokat és dokumentációt, a hungarikum pályázat elkészítésében, az értéktárral kapcsolatos rendezvények megtervezésében és lebonyolításában. Műhelymunkák szervezése.

- *Új és szorosabb kapcsolatok kialakítása az értéktár-mozgalom határon túli magyar intézményeivel és képviselőivel.*

Tapasztalatcsere, közös rendezvények, kiadványok, intézményi szintű együttműködési megállapodások egy-egy konkrét cél megvalósítása terén, s mindezekon keresztül a Vajdasági Magyar Értéktár láthatóbbá tétele a Kárpát-medencében a vidékünkre irányuló magyar-magyar kulturális és turisztikai vonzerő növelése érdekében.

Hungarikumok a Föld körül

Az Agrárminisztérium, a Hungarikum Bizottság, a Hungarikum Programiroda és a VMMI közreműködésével a "Hungarikumok a Föld körül utazó kiállítás érkezik Zentára január közepén.

Előhívott értékek – kulturális örökségünk a fiatalok szemével– fotópályázat és kiállítás diákoknak.

A 2025/2026-os Hungarikum-pályázat keretében megvalósítandó program arra szeretné ösztönözni a fiatalokat, hogy fedezzék fel, örökítsék meg és mutassák be másoknak is szülőföldjük értékeit, azon belül a kulturális örökség meghatározó elemeit. A fotópályázatot 2 kategóriában hirdetjük meg, 5-8. osztályos diákoknak és középiskolásoknak. A pályaművek kiállítás formájában kerülnek bemutatásra, a későbbiekben pedig különféle kiadványok, a Vajdasági Magyar Értéktárt és a települési értéktárakat népszerűsítő anyagok illusztrációjaként is hasznosulhatnak. A pályaműveket zsűri értékeli, a díjazott pályázók pedig egy fotóművészeti műhelymunkán vehetnek részt, ahol a szűkebb régióinkban található magyar értékek megismerése közben fejleszthetik technikai tudásukat.

A pályázatra a Vajdaságban található természeti értékeket ábrázoló fényképekkel lehet jelentkezni 2026-ban néhány mondatos leírással kísérve (a témaválasztás indoklása, a fotó elkészítésének körülményei, az érték rövid ismertetése stb.). A későbbiekben a fényképek különféle kiadványok, a Vajdasági Magyar Értéktárt és a települési értéktárakat népszerűsítő anyagok illusztrációjaként is hasznosulhatnak.

Honismereti tábor és értékőrző-kirándulás szervezése a Vajdaságban

Ez a program az általános és középiskolás fiatalokat szólítja meg, erősítve a lokális identitástudatot. Cél, hogy a fiatalok megismerjék szűkebb régiójuk kulturális, szellemi, épített örökségét, értékét. Tartományi költségvetés: 120.000 dinár. (3.04)

Hétköznapi hőseink-írjunk történelmet!

A program fő célja Vajdaságban a helyi cselekvésre ösztönzés, egy-egy közösség közeli és távoli múltjának feltérképezése, olyan egykoron élt, illetve ma is élő személyek és cselekedeteik azonosítása és bemutatása, akik/amelyek példaként mutathatók be közösségük számára. További cél a diákok és az őket segítő tanárok, helytörténészek bevonása az értékgyűjtő mozgalomba, ezáltal a Vajdasági Magyar Értéktár adatbázisának gazdagítása. A kutatási témák szerint a diákok és mentoruk életutakat kutatnak fel: olyan embereket – településvezetőket, tanítókat, papokat, iparosokat, gazdákat, művelődésben dolgozókat, hagyományápolással foglalkozókat, akik maguk láttak hozzá valami olyan új dolognak a létrehozásához, amelyet a helyiek még ma is becsülnek, jónak tartanak. Értékmegőrző, értékmentő munkáról van szó. A kutató diákok és mentoraik feltérképezik a cselekvéseket kiváltó okokat – mi ösztönözte az embereket, hogy valami maradandót alkossanak: a jobbítás, a felzárkózás, a modernizáció, a gazdasági fejlődés igénye; hogyan született a jobbító ötlet, és hogyan tette meg az ötlet gazdája a kezdeti lépéseket, hogyan talált szövetségeseket a cél megvalósításához.

Öt határon át vetélkedő

A Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal alapítójának interaktív, honismereti, többfordulós Kárpát-medencei vetélkedője felső tagozatos diákoknak a külföldi értékek megismertetéséért és őrzéséért, valamint az értéktárak bővítéséért. A vetélkedő 2026 őszén indul és magyarországi döntővel zárul 2027 tavaszán. A vetélkedő honlapja (karpatmedencei-vetelkedo.org) az Intézet tulajdonában, az Intézet szerverén van. A projekt nem csupán a vetélkedő szervezésére és lebonyolítására irányul, hanem a hozzá tartozó honlap fejlesztésére is, a kárpát-medencei értéktárak bővítésére is, valamint találkozási lehetőség is a régiók számára.

Az ertektar.rs honlap tartalomfeltöltése és fejlesztése

A szerb-román Ipa projekt keretében virtuális sétákkal, virtuális tájházakkal bővül az ertektar.rs tartalma 2026-ban. A projekt keretében leltározott három tájházban vagy helytörténeti gyűjteményt tartalmazó házban 360 fokos felvételek készültek, melyeket az ertektar.rs honlapon teszünk láthatóvá. A webfejlesztés keretében a honlapra egy új modul készült, ahol a dokumentált tájházak helyiségei virtuálisan is bejárhatóak lesznek.

Szellemi kulturális örökség

A vajdasági magyar szellemi kulturális örökség-elemek jelölésének koordinálása a szerbiai szellemi kulturális örökség listára. Jelenleg kidolgozás alatt lévő javaslatok: a református közösségek csigatészta-készítési gyakorlata, a doroszlói szüretbál, valamint a vajdasági citeramuzsika.

Az **ertektar.rs** honlap tartalomfeltöltése és fejlesztése 2026-ban folytatódik.

2.2. Felnőttképzési programok

Útravaló 2 és Varázskosár - Akkreditált pedagógusképzések

A budapesti Hagyományok Háza *Útravaló* elnevezésű képzésének mintájára született meg és sikeresen akkreditáltuk Intézetünkkel közösen újra a pedagógusképzést, mely az óvónőknek (és az alsó tagozatokon oktató **tanítóknak**) ad segítséget, tudást a népművészeti elemek felhasználására és beépítésére az oktatásban. Az elmúlt 3 évben a gyermekjátékok, a kézműves tárgyak, tevékenységek és a népzene területeit lefedve valósultak meg a képzések. Az elkövetkező időszakra két képzést tervezünk megvalósítani. Egy hosszabb, *Útravaló 2 - népi gyermekjátékok és néptáncos mozgás* elnevezésű képzést, mely 18 óra személyes jelenlétet igényel, és egy rövidebb, gyakorlati előadásokból álló *Varázskosár* nevű képzést, amely 6 órát ölel fel. A képzések fő célja, hogy gyakorlati tudást adjon a pedagógusoknak, hogy a népi játékokat, népzene, kézműves foglalkozásokat beépítsék egy-egy projektbe, ill. bármikor elővegyék tudástárukból, és használják a napi tevékenységük színesebbé tételéhez. Vajdasági előadók és népművészeti szakemberek tartanak gyakorlati előadásokat a népművészet különböző területeiről. Az év során négy képzési alkalom, 2-2 félévente.

Képzési program vajdasági magyar kulturális intézmények és a művelődési egyesületek vezetői számára

A vajdasági magyar művelődési egyesületek és az azok keretében működő csoportok vezetőinek rendszeres szakmai támogatása érdekében a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetséggel együttműködésben célzott képzéssorozatot kíván megvalósítani. A 2018-ban szervezett vezetőképzés tapasztalatai, valamint a 2022-ben elvégzett igényfelmérés eredményei alapján egy többalkalmas, tematikus továbbképzési program kialakítása vált indokolttá. A képzések célja, hogy a művelődési egyesületek vezetői olyan gyakorlati ismereteket és módszereket sajátítsanak el, amelyek hozzájárulnak a szervezetek fenntartható működéséhez, a közösségek megerősítéséhez és az utánpótlás biztosításához.

A tervezett program magában foglalja az anyagi erőforrások megteremtéséhez kapcsolódó tudnivalók átadását, különös tekintettel a pályázatírásra, az elszámolási kötelezettségekre, valamint a hazai és nemzetközi pályázati felületek és forráslehetőségek (BGA, MNT, tartományi pályázatok, művelődési NKA, Csoóri-program stb.) megismerésére. Emellett hangsúlyos terület a humán erőforrás fejlesztése, a helyi erőforrások feltárása, a közösségi részvételt erősítő módszerek alkalmazása, valamint az utánpótlás-nevelés és a motiváció kérdésköre. A képzéssorozat részét képezik továbbá a csapatépítő és -fejlesztő játékok módszertanára épülő gyakorlati foglalkozások, az önkéntesség kérdéseit feldolgozó alkalmak, valamint a szervezetfejlesztés különböző aspektusait érintő témák, így a vezetői és beosztotti

szerepek, a tervezési és vezetési módszerek, a konfliktuskezelés, a stratégiaalkotás és a jövőképtervezés. A szervezeti külső és belső kommunikáció fejlesztése – beleértve a sajtókapcsolatokat, a protokolltevékenységet és az alkalmazható motivációs eszközöket – szintén fontos része a programnak. A rendezvényszervezéshez kapcsolódó ismeretek és gyakorlati tudnivalók, valamint a projektmenedzsment alapfogalmainak, tervezési lépéseinek, kommunikációs és koordinációs feladatainak elsajátítása ugyancsak szerepel a képzési tematikában. A képzés részeként a vajdasági magyar közművelődési életből származó jó gyakorlatok bemutatására is sor kerül, elősegítve a tapasztalatcserét és a működő modellek elterjesztését.

A tervezett képzéssorozat hozzájárul a művelődési egyesületek működésének és a helyi közösségek erősítéséhez, valamint a kulturális élet hosszú távú fenntarthatóságához Vajdaság-szerte.

2.3. A közösségi részvétel hagyományos és új formáinak ösztönzése, az emberi és társadalmi tőke gyarapítása

Színjátszó mentorprogram

Az amatőr színtársulatok mentorprogramjában a színházi amatőr mozgalom terén 2026-ban is feladatunk marad a szakmai segítségnyújtás egy-egy előadás színpadra állításakor. Az év folyamán a kommunikáció minden formáját alkalmazzuk: a telefonon vagy villámpostán lebonyolított konzultációtól a helyszínrre történő kiszálláson át egészen a külső szakemberek segítségül hívásáig. Egy-egy amatőr társulat legfeljebb 3 alkalommal kérheti a szakmai segítséget, melyet a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetséggel közösen szervezünk meg. Tartományi költségvetés: 30.000 dinár (3.01); 30.000 dinár (3.05); 50.000 dinár (3.10)

Mutogató és Dobbantó program

A pedagógusok drámapedagógiai bemutató órákat láthatnak a saját osztályukban, melyeket a drámajátékvezető mindig az adott óvoda vagy iskola adott csoportjával/osztályával valósít meg. Alsósok magyar irodalmi olvasmányainak tanulmányozását kínáljuk nem hagyományos formában, de a nyolcadikosokat a pályaválasztás területén is segítheti a foglalkozás a drámapedagógia módszerein keresztül. A módszer a tanulók valóságos élethelyzeteiből táplálkozva, helyzetek megteremtésével teszi lehetővé az egész csoport aktív részvételét a tanulási folyamatban.

A dobbantó program célja, hogy az általános és középiskolában végzős tanulók, mielőtt életük egyik legnagyobb változását élik meg, elgondolkozzanak azon, milyen személyes céljaik vannak, a cél eléréséhez milyen belső erőforrásaikat tudják mozgósítani, és esetleg hol kell résen lenniük a gátló tényezőkkel szemben. Mindez egy népmese feldolgozásával, újra gondolásával valósul meg, és a drámapedagógiai módszerek alkalmazásával. Mindkét program vezetője Mácsai Mónika drámapedagógus.

Tartományi költségvetés: 80 000 dinár (3.03)

Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók Találkozója (VMASZT)

A Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók XXX. Találkozásának házigazdája a muzslyai Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület, társszervezői pedig a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség és Intézetünk. A Találkozón részt vehet minden olyan vajdasági műkedvelő színjátszó csoport, mely egész estés előadást készített. Az előadásokat szakmai zsűri bírálja el. A 2026 áprilisában zajló szemlén Intézetünk koordinálja a szakmai programokat, részt vesz az előadások zsűrizésének moderálásában és a találkozó naponta megjelenő színlapjának, a Sűgónak a szerkesztésében és elkészítésében. Tartományi költségvetés: 30.000 dinár (3.02)

Gyermekszínjátszó Műhelytalálkozó

A vajdasági magyar gyermekszínjátszók éves találkozóját 2026 áprilisában szervezi meg a Vajdasági Magyar Drámapedagógiai Társaság a Vajdasági Magyar Művelődési Intézettel, a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetséggel és a budapesti székhelyű Magyar Drámapedagógiai Társasággal közösen. A legjobb előadás képviseli majd régiókat júniusban a Weöres Sándor Országos Gyermekszínjátszó Találkozó budapesti gálaműsorán. Tartományi költségvetés: 30 000 dinár (3.10)

Tanteremszínházi és színházi nevelési programok közvetítése a Vajdaságban

Több független vajdasági és magyarországi társulattal együttműködésben 2026-ban is igyekszünk korosztályuknak megfelelő színházi élményt eljuttatni a kamaszokhoz, ezen belül is kiemelt figyelmet szentelve a hátrányos helyzetű közösségek elérésére. Az előadás a tanulók aktív szerepbe léptetésével az indulatkezelési problémák leküzdéséhez kíván kézzelfogható segítséget nyújtani. A színházi élmény mellett a tanulók megismerhetik és kipróbálhatják az erőszakmentes kommunikáció és a krízisintervenció kínálatát. Tartományi költségvetés: 80.000 dinár (3.10)

Magyar Amatőr- és Diákszínjátszók Tábora (MAdT)

A XXVIII. MAdT-nak, a vajdasági magyar amatőr- és diákszínjátszók szakmai táborának célja a színjátszómozgalom erősítése, szakmai fejlődése a mozgalom tagjainak képzése által. Célcsoport: elsősorban a vajdasági magyar amatőr társulatok és diákszínjátszó csoportok tagjai vagy tagjelöltjei. A tábort 2026 júliusában szervezzük meg Zentán. Társszervező a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség. A résztvevők két színjátszó-, valamint egy dramaturgiai és egy rendezői csoportban dolgoznak majd. Terveink szerint a résztvevők a beszédórák és a szakcsoportok mellett színházi előadásokat láthatnak, és különböző szakmai tevékenységekben is kipróbálhatják magukat, mint amilyen a színházi technika világa. Résztvevők száma: max. 50 fő. A nyolcnapos szakmai programmal a színjátszók esetében a 15 és 32 év közötti korosztályt, a dramaturgiai csoportban a 16 éven felülieket, míg a rendezők esetében 18 éven felüli korosztályt érjük el a Vajdaság és a Kárpát-medence magyar lakta településein. Tartományi költségvetés: 30.000 dinár (3.01), 30.000 dinár (3.04), 50 000 dinár (3.11)

Gyermek-, mese- irodalom és pódiumelőadások utaztatása, szervezése

Azokon a településeken, ahol nem biztosított az intézményi háttér, amely lehetővé tenné a magyar nyelvű előadások megtartását, az Intézet a közvetítő szerepvállalással segítheti a magyar nyelvű irodalmi előadások bemutatását. Tartományi költségvetés: 65 000 dinár (3.03); 30 000 (3.05)

Irodalmi összeállítás általános-és középiskolásoknak

A zentai Pro Urbe díjas Mécsvirág együttes irodalmi összeállítása a József Attila-évforduló jegyében. Irodalmi bemutatkozás 3 alkalommal. Tartományi költségvetés: 60 000 dinár (3.03)

Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási verseny

A verseny megnevezése: XXVIII. Simonyi Zsigmond Kárpát-medencei helyesírási verseny.

A verseny pedagógiai célja: A verseny célja az anyanyelv értékeinek megőrzése, az anyanyelv iránti szeretet erősítése, a tehetséggondozás, a tehetséges tanulók és a fejlesztő pedagógusok közötti Kárpát-medencei kapcsolatok támogatása. Célja továbbá a továbbtanuláshoz, a mindennapi élethez szükséges helyesírási készség fejlesztése, a helyesírási ismeretek bővítése, a helyesírási problémaérzékenység, valamint a digitális írástudás fejlesztése.

A verseny meghirdetői, főszervezői: Magyar Nyelvtudományi Társaság, Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar.

A verseny regionális szervezői: Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége (Erdély), Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége (Felvidék), Ungvári Nemzeti Egyetem Magyar Filológiai Tanszék (Kárpátalja).

A verseny formája: a 2025/2026-os tanévben a verseny 1–2. válogatófordulóit, valamint a Kárpát-medencei döntőt digitális verseny formájában rendezik meg mind a magyarországi, mind a határon túli területeken.

A verseny kategóriái: 5. évfolyam, 6. évfolyam, 7. évfolyam, 8. évfolyam.

A verseny fordulói, időpontjai és helyszínei: A válogatóversenyeken a feladatlapokat csak a központilag megadott napon és órában, a versenyszabályzat alapján lehet felhasználni.

1. forduló: 2026. márciusa, Vajdaságban iskolai forduló. Az évfolyamok időelcsúsztatással versenyeznek, a szervezők értesítik erről a benevező iskolákat. Helyszín: saját iskola vagy bázisiskola.

2. forduló: 2026. áprilisa: a Vajdaságban tartományi forduló. Helyszín: saját iskola vagy bázisiskola. Vajdaságban a 2. forduló lehet jelenléti is.

3. forduló: 2026. május harmadik hétvégéje. Kárpát-medencei döntő, szombat. Helyszín: Károli Gáspár Református Egyetem Pedagógiai Kar, Budapest. Tartományi költségvetés: 60.000 dinár (3.04); 15.000 dinár (3.03)

A lendvai amatőr színtársulat vendégszereplése Vajdaságban

A Vajdasági Magyar Művelődési Intézetet koordinálásával két-három vajdasági helyszínen tájolna és mutatkozna be a muravidéki magyar amatőr LESzSz Társulat 2026 első félévében. Az előzetes egyeztetés alapján Adán és Zentán a Szarvas Gábor Könyvtár és a Thurzó Lajos Művelődési–Oktatási Központ fogadná a társulatot, Spiró György Csirkefej című darabja kerülne bemutatásra. A kortárs magyar dráma négy lakó egyetlen délutánját mutatja meg egy közös lakóudvarban. Ebben a fullasztó és tragikus világban mozgó elkeseredett, keserű és magányos szereplők a korra és a társadalom romlottságára egyaránt reflektálnak. A szervezést, a tájolás lebonyolítását, valamint a kapcsolattartást a két-három helyszín illetékeseivel a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet vállalja magára. Tartományi költségvetés: 100. 000 dinár (3.03), (3.09), (3.11)

2.4. Anyaországi, Kárpát-medencei és európai kötődések, hétköznapi kultúra

Kultivál

A Kárpát-medencei Kulturális Ifjúsági Fesztivált – Kultivált a Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal szervezi. A fesztiválra egy-egy 5-10 fős csoport érkezik Erdélyből, Kárpátaljáról, Muravidékről, Felvidékről és Vajdaságból. A képzőművészeti alkotások, fotók, színielőadások, zenei és táncprodukciók mellett a fesztiválon megismerhetjük a résztvevő régiók hagyományait, értékeit. A Kultivál minden évben egy-egy téma köré épül, és minden évben másik régió szervezi meg. 2026-ban Vajdaságban, Zentán kerülne a sor a rendezvényre. A Kultivál minden évben egy-egy téma köré épül. Tartományi költségvetés: 400. 000 dinár (3.11), 20.000 dinár (3.09), 100.000 dinár (3.03)

Útra, kamasz! tábor

Az Útra, kamasz! tábor 2026 júliusában valósul meg Magyarországon a lendvai Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet szervezésében. A tábor helyszíne évről évre változik, a közös tényezője minden évben az, hogy az erdő mellett, benne az erdőben, civilizációmentes környéken laknak a táborozók egy héten át. A programokat a friss levegőn, kinti téren lehet megvalósítani, minden évben van egy hosszabb túra, amely próbára teszi a fiatal akaratát és kondícióját, természetesen odafigyelve az érintett korosztályra – a túrákat túravezető kíséretében járják végig, játékokkal fűszerezve. A kamaszkor az első döntéseket hozó kor: olyan programok valósulnak meg az Útra, kamasz! táborban, melyek a táborozókat döntések elé állítják, legyen szó komoly foglalkozásokról, játékokról, felkészülésekről különböző kihívásokra vagy programokról a természetben. Felelősségvállalásra nevelik őket, csapatmunkára, együttérzésre önismereti és társismereti foglalkozások keretein belül. A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet minden évben 4–7 fős csapatot küld a táborba olyan csoportkísérővel, aki gazdag tapasztalattal bír a gyerekekkel és ifjúsággal, tarsolyában sok játék van, foglalkozásokat vezet. A csoportvezető tiszteletdíját, valamint a vajdasági csoport útiköltségét a VMMI biztosítja. Tartományi költségvetés: 15 000 dinár (3.03); 30 000 (3.05)

3. A kulturális kínálat általános hozzáférhetősége, a művészeti alkotások terjesztése

Az Intézet feladata a kulturális tartalmak elérhetővé tétele (több kultúrát az utcákra, terekre), a meglévő produkciók terjesztésének támogatása (pl. utazó kiállítások és produkciók), valamint a befogadási, tájékoztatói készségek fejlesztése (látogatóbarát múzeum, a gyerekek igényeihez és érettségi szintjéhez igazított iskolai kulturális programok, múzeumpedagógia, a felnőttkori rendszeres tanulás igényének felkeltése és feltételeinek a javítása). A kulturális szolgáltatások megismertetésében nagy segítséget adhatnak az elektronikus adatbázisainkat, címtárainkat felhasználó új médiumok is.

A VMMI honlapjának fejlesztése

Az intézet honlapjának, a vmmi.org oldalnak a további megújítása, fejlesztése. A vmmi.org honlap tartalomfejlesztése, programozása és az oldalak bejegyzésének, tartalmának folyamatos fordítása, megjelentetése szerb nyelven. A VMMI megújult honlapja 2024-ben és 2025-ben nagyobb fejlesztésen esett át, ugyanakkor kisebb fejlesztésekre folyamatosan szükség van, hogy lépést tudjunk tartani a változó digitális és online kihívásokkal.

Prospektus a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet munkásságáról – az új honlaphoz kapcsolódóan

A 2024-es/2025-ös évben készült el a VMMI megújított honlapja. Ehhez kapcsolódóan újabb imázsfilm megjelenését tervezzük, mely kellően bemutatja a VMMI szerteágazó tevékenységét, betekintést nyújt az Intézet munkásságáról, a népzenei, néptáncos és színjátszó mentorprogramról, a kiadói tevékenységről, a digitalizálási és mentorálási lehetőségekről stb. Megvalósulás: 2026. Költségek: szerkesztési, dizájn- és nyomdai költségek. Tartományi költségvetés: 100.000 dinár (3.03)

Kiállítások szervezése

Intézetünk székházának oszlopcsarnokában, a Városi Múzeumban vagy a zentai Zsinagógában lehetőség van negyedévente, szerény körülmények között kisebb, kevesebb elemet tartalmazó kiállítások megtartására. A saját programjainkat népszerűsítő tárlatok és kézműves tanfolyamokon készült vizsgamunkák kiállítása mellett fiatal alkotóknak, alkotócsoporthoz, a határon túli nemzeti művelődési intézetek és a vajdasági kisebbségi művelődési intézetek által javasolt alkotóknak kínálunk bemutatkozási lehetőséget. Tartományi költségvetés: 50.000 dinár (3.03), 20.000 (3.09), 20.000 (3.11)

A Vajdaságban élő nemzetiségek népi kultúrájának bemutatása

- A *Noborder – A határ, ami nem választ el* elnevezésű IPA projekt keretében a vajdasági horvát, román, ruszin, szlovák, magyar művelődési intézetekkel közösen megszervezett kiállítás célja az intézmények együttműködésének erősítése és a Vajdaságban élő nemzetiségek kultúrájának bemutatása egy kiemelten reprezentatív, identitáshordozó kulturális elemen, népviseleten, a néptáncban, a népdalokban és a képzőművészeti alkotásokon keresztül. A záró kiállítást minden együttműködő intézmény bemutatja a 2026 februárjában. Továbbá közös kiállítás megszervezése a

három projektpartner részvételével Zentán. Pályázati költségvetés: 136.205,46 dinár (3.08)

Nemzetiségek kavalkádja

- A szerb-román Ipa projekt keretében közös kiállítás megszervezése, amely a kölcsönösség és az együttműködés jegyében a két ország kultúráját mutatja be a múzeum, a néprajz szakmai eszköztárával. Az IPA projekt keretében a Digitalisaton the cultural traditions of the Banat region - securing the easy access for tourists and experts, száma: RORS00227) számú pályázat támogatásával megvalósuló kiállítást 2026 márciusában tervezzük. A vajdasági magyarok népi tárgyi kultúrájának számos része tájházakban található. Intézetünk koordinálásában folyik a **tájházprogram**, amelynek keretében a helytörténeti gyűjtemények anyagainak leltárba vételével a kisoroszi, az erzsébetlaki és a hertelendyfalvi tájházak berendezési tárgyainak archiválása történt, és az ott fotózott tárgyakkal készítettünk kiállítást Zentán és Romániában, Resicabányán. Pályázati költségvetés: 1.138.200,00 dinár (3.08)

A Hagyományok Háza vajdasági hálózata kézműves programjain, táboraiban készült alkotások tárgyaiból összeállított hagyományos tárlat megszervezése. Zuberec Vera népi iparművész tárlatának bemutatója. Tartományi költségvetés: 50.000 dinár (3.03), 20.000 (3.09), 20.000 dinár (3.11)

Podcast megjelenítése

A Vajdasági Magyar Művelődési Intézetben többféle intézménytípus tevékenységi köre összpontosul: oktatás, képzés, rendezvényszervezés, közösségteremtés- és építés, népművészet, hagyományápolás, könyvkiadás, digitalizáció, a Vajdasági Magyar Digitális Archívum működtetése, örökségvédelem, közgyűjteményi teendők, tudományos tevékenység/szakmai tanácskozások szervezése. Mindezeket a területeket felölelnék a podcast-beszélgetések havi egy alkalommal. A beszélgetéseket teljes egészében az intézet munkatársai vezetnék, szerkesztenék, és biztosítanák a műszaki feltételeket. A podcastek a VMMI programjait, működését jelenítené meg a nyilvánosság bevonásával. A VMMI bemutatná a különböző kulturális projekteken kulcsszerepet játszó munkatársakat és partnereket, a fontos témákat és elképzeléseket vagy az Intézet által szervezett programokat, kiállításmegnyitókat, könyvbemutatókat. Lazább, kötetlenebb formában értékelhetné az intézmény az eredményeket és fogalmazhatná meg az igényeket külső szakértők, vendégek bevonásával is. Előnyök: havonta új tartalom az új honlapra, a facebook közösségi oldalára, a közönség könnyebben tudna tájékozódni, hogy milyen tevékenységet folytat a VMMI. Tartományi költségvetés: 100.000, 00 dinár (3.03), 50.000,00 dinár (3.05)

Légyott a könyvvel

A magyar könyvhét alkalmából. 2026 júniusa, Zenta (szervezés, kommunikáció, logisztika). A rendezvényen alapvetően vajdasági magyar könyvkiadók vesznek részt: Életjel, zEtna, Forum, VMMI kiegészülve egyéb kiadókkal (Magyar Szó, Thurzó Lajos MOK stb.). A terveink szerint a résztvevő kiadók száma növekedni fog. A könyvkiadók kiadványai kerülnek bemutatásra a rendezvényen villám-könyvbemutatók formájában. Az eseményt alkalmi

könyvárusítás és zenés performansz kíséri a zentai piacon. Diákmoderátorok bevonása a könyvbemutatókba új perspektívákkal, értelmezésekkel tudja gazdagítani a hagyományos könyvbemutató hangulatát. Az esemény bővíthető: más határon túl működő könyvkiadók meghívása, szakmai értekezlet/tanácskozás a könyvkiadásról, a könyv, mint kulturális közvetítő szerepéről, jövőjéről. Az eseményt alkalmi könyvárusítás és zenés performance kíséri. Tartományi költségvetés: 30.000 (3.05), 50.000 dinár (3.03), 15.000 dinár (3.11)

4. A kulturális örökség védelme – Közgyűjteményi feladatkör

Az Intézetben az egyik legnagyobb és kiemelten fontos projekt, amelynek megkezdett munkáját 2025-ben is folytatja az Intézet, a digitális tér újraalakítása a jelenlegi és jövőbeni digitális trendek követésével, a Magyar Nemzeti Tanáccsal közösen. Az Intézet egyaránt működteti a szakkönyvtárat, az archívumot és a digitális archívumot, illetve az őrzött anyag digitalizációját is végzi, ahogyan a digitális tartalomszolgáltatást is. A digitális tartalmak a vamadia.rs honlapon találhatóak meg, illetve itt böngészhető az Intézet archívuma, tehát azok a belső tartalmak is listázhatóak lesznek, amely tartalmak esetén a közzétételt a szerzői jog/jogi helyzet akadályozza. E fel nem töltött, de kikereshető tartalmak is kutathatóak és elérhetőek az intézményben a kutatók számára.

4.1. Közgyűjteményi teendők

A közgyűjtemény a tudásalapú társadalom egyik legfontosabb jellemzője. A vajdasági magyar kultúrafogyasztók érdeke a lehető leghatékonyabb formában történő hozzáférés a kulturális javakhoz. Ebben a folyamatban lehetséges megoldást jelent a digitális világ eszköztárára. A digitális tartalmak hozzáférhetővé tétele hozzájárul a kulturális alapellátás kiterjesztéséhez, melynek fő célja – a vajdasági magyar kulturális identitás erősítése érdekében – a kultúrához és kulturális értékekhez való nyitott hozzáférés biztosítása.

Könyvtári tevékenység

A hagyatékok és a könyvállomány feldolgozása a Qulto termékcsalád Huntéka integrált könyvtári rendszerében történik. A szakkönyvtári tevékenységre és a kutatók kiszolgálására is lehetőség nyílik, a szakkönyvtár részére jelentősek azok az adattárak, segédletek, internetes címgűjtemények, bibliográfiai források, amelyek az adatfeltárásban tájékoztatásként szolgálnak. A cél a vajdasági magyar kulturális örökség: szépirodalmi, néprajzi, szociográfiai, történeti, publicisztikai, irodalomtudományi és tudományos tartalmú kiadványok begyűjtése és feldolgozása, állományba vétele.

A könyvtárak helye és szerepe módosult az elmúlt időszak technológiai fejlődése, a digitalizáció térhódítása következtében, ma már számos új tevékenység bevezetésére van szükség, hogy az olvasás, az információszerzés és a kultúra iránti érdeklődés ne csökkenjen, hanem lehetőleg növekedjen.

A kupolában tárolt folyóiratállomány már digitalizált és a Vamadia felületén elérhető részének áthelyezése a külső raktárba, ezzel polcok felszabadítása a könyvek részére.

A könyvállomány gyarapítása

A Forum Könyvkiadóval való együttműködéshez hasonlóan könyvrendelések rendszeresítése a jelentősebb vajdasági magyar kiadóktól és könyvkiadással is foglalkozó intézményektől az egyévi (jelentősebb kiadványszám esetén félévi) kiadványtermés beszerzésére, esetleg cserekapcsolatok kialakítására. Kiadók: Életjel, zEtna, Agapé, Solymosy Kft., Zavod za udžbenike (Novi Sad), Magyar Szó Lapkiadó Kft., Sajtószabadság Alapítvány, Symposium Polgárok Egyesülete, VM4K, Szabadkai Városi Múzeum, Szabadkai Községek Közi Műemlékvédelmi Intézet, Zentai Történelmi Levéltár, Szabadkai Történelmi Levéltár, Újvidéki Egyetem – MTTK, Újvidéki Egyetem – Magyar Tanszék, Vajdasági Magyar Felsőoktatási Kollégium, Vajdasági Magyar Tudományos Társaság, Kiss Lajos Néprajzi Társaság, Monográfia Helytörténeti Egyesület, Vajdasági Magyar Helytörténeti Társaság.

A könyvkiadással csak esetlegesen foglalkozó helyi művelődési egyesületek, kulturális intézmények kiadványainak követése, a kiadványok listázása és megrendelése könyvkereskedő cégen keresztül. (A friss kiadványok követésére alkalmas lehet a Szerb Matica könyvtárának – mint kötelezpéldány-joggal rendelkező és a készülő kiadványok katalógizálását végző intézmény – katalógusa.) Cserekapcsolatok kezdeményezése, fenntartása.

A magyarországi könyvkiadók vajdasági magyar szerzőktől megjelentetett vagy vajdasági témával foglalkozó kiadványainak követése, a kiadványok listázása és megrendelése könyvkereskedő cégen keresztül vagy cserekapcsolatok által az anyaországi partnerintézmények segítségével. Tartományi költségvetés: 100 000 dinár (3.08)

A külső raktárban elhelyezett állományrész rendezése, katalógizálása: a Gerold László-hagyaték katalógizálásának folytatása, a Paksa Katalin-hagyaték, Káich Katalin-hagyaték, Vajda Gábor-hagyaték katalógizálása; a Csáky Sörös Piroska által adományozott könyvek katalógizálása.

Tartományi költségvetés: 100 000 dinár (3.08)

A külső raktárban elhelyezett állományrész rendezése, katalógizálása: a Gerold László-hagyaték és a Paksa Katalin-hagyaték feldolgozása.

Az újvidéki Ninamedia Társaság közreműködésével a szerb nyelvű sajtóban és általában a médiában a vajdasági magyarsággal kapcsolatban megjelenő híryanag dokumentálása napi rendszerességgel (hang, videó, nyomtatott és internetes sajtó). Magyar Nemzeti Tanács költségvetése: 250 000 dinár (3.08)

Állagmegóvás, a raktározási körülmények javítása. A 2020 óta állományba került folyóiratok kötetése (Családi Kör, Hét Nap, Előretolt Helyörség, Hírvivő, Körkép, Temerini Újság, Tordai Újság, Új Kanizsai Újság, Csernyei Újság, Dunatáj; összesen megközelítőleg 6 fm). (Ár: közepes méret 1000 din / kötet, nagy mérete 2000 din / kötet)

Tartományi költségvetés: 50 000 dinár (3.08)

Hónap könyve sorozat folytatása. A könyvismertető-sorozat célja, hogy elősegítse olyan ismertető meg születését, melyek a Vajdasághoz kötődő irodalmi művekről szólnak, a

vajdasági magyar irodalmat és általában véve az olvasást, mint hasznos tevékenységet. Tartományi költségvetés: 100 000 dinár (3.03)

A Kapocs Könyvtári Csoport képzései

Az éves, akkreditált könyvtáros képzés megszervezése

Csaknem negyed évszázaddal ezelőtt tíz vajdasági magyar érdekeltségű, közművelődési szerepet betöltő könyvtár társulásával alapozta meg egy olyan működő információs-módszertani könyvtári csoport létrehozását, amelynek elsődleges feladata lett a délvidéki magyarság anyanyelvű információellátásának segítése és a közművelődési, egyesületi, olvasóköri, iskolai könyvtárak fejlesztése; azoknak a kapcsolatoknak és emberi köteleknek az erősítése, amelyek még inkább segíthetik általában a délvidéki magyar kultúra továbbfejlesztését, de különösen az olvasáskultúra fellendítését, a magyar nyelvű könyv hatékonyabb beszerzését, elosztását és terjesztését, a magyar identitástudat őrzését, ápolását, a világ és az egyetemes magyar kultúra rendszerébe való szerves bekapcsolódását, továbbá nemzeti közösségünk kulturális örökségének megőrzését.

- A Kapocs Könyvtári Csoport és a budapesti székhelyű Könyvtári Intézet együttműködésében közös szakmai továbbképzés könyvtárosoknak tavasszal.
- A Kapocs Könyvtári Csoport és a budapesti székhelyű Könyvtári Intézet együttműködésében közös szakmai továbbképzés könyvtárosoknak.
- Akkreditált továbbképzés könyvtárosoknak együttműködésben a Békés Megyer Könyvtárral. Tervezett téma: olvasásnépszerűsítő robotika
- A Kapocs Könyvtári Csoport tagjainak jó gyakorlatait bemutató képzés. Egy-egy olyan alkalom megszervezése, amikor a Kapocs-csoport tagjai részletesen bemutatják egymásnak saját könyvtári programjaikat (különös tekintettel a gyermekeknek szóló könyvtári foglalkozásokra) a tervezéstől a megvalósításig ötleteket, kipróbált, megvalósítható gyakorlatokat kínálva a kollégáknak.
- Cserélj könyvtárost – könyvtári foglalkozások utaztatása. A csereprogram célja, hogy egy adott intézmény kollégái eljuttassák programjaikat – elősorban a gyermekfoglalkozásokat – más könyvtárak olvasóközönségéhez ezzel is színesítve az intézmények programkínálatát.
- Szakmai látóutak szervezése, a szakmai kapcsolatok megerősítése a legjelentősebb hazai és Kárpát-medencei könyvtárakkal.

A Kapocs Könyvtári Csoporthoz tartozó intézmények digitalizálási tevékenységének összehangolása. A Kapocs Könyvtári Csoport tagintézményeinek bekapcsolása a digitalizálásba és a Vamadia gyarapításába. Tartományi költségvetés: 100 000 dinár (3.03), 40 000 dinár (3.04).

Múzeumi tevékenység

Múzeumi anyagok, képzőművészeti gyűjtemények, az épített és kulturális örökség javainak digitalizálása (társintézmények bevonásával). – Ez lehetőséget ad egy integrált gyűjteményi adatbázis létrehozására (múzeumi, levéltári, könyvtári), illetve a **virtuális**

múzeum adatbázisának kiépítéséhez szükséges lépésekre. Ez a virtuális múzeum több adatbázist integrál, így növelve a kereshetőséget, a felhasználóbarát teret, amelyet könnyen elér kutató és érdeklődő egyaránt. Ennek kezdeti munkálatai megindultak, egyes területeken már eredmények is felmutathatóak (népzenei archívum, tájházak leltára, műemlékek adatbázisa, digitális könyvtár, képzőművészeti tár). Tartományi költségvetés: 250. 000 dinár (3.08)

Banatdia adatbázis

A Bánság határon átnyúló régió, többnemzetiségű és többvallású térség, melynek történelmi öröksége és kulturális sokszínűsége jelentős Közép-Európában. A projekt révén a partnerek aktív szereplőkké válnak a kulturális örökség tudatosításában. A pályázat (száma: RORS00227, a pályázat neve: Digitalisation of the cultural traditions of the Banat region - securing the easy access for tourists and experts) célja a Bánság határon átnyúló történelmi térségének és az ott élő emberek identitásának előtérbe helyezése és népszerűsítése, valamint a helyi sajátosságok összekapcsolása az európai keretrendszerrel. A bánáti régió természeti és társadalmi szempontból egységes terület, számos etnikum él a területén, ennek ellenére a múlt hagyományait figyelembe véve olykor hasonló kulturális hagyományokkal rendelkeznek a népcsoportok.

Cél a VMMI adatbázisának és a Resicai Montan múzeum digitális tartalmának integrálásával egy a Bánát területét lefedő kulturális és helytörténeti digitális, közgyűjteményi adatbázis létrehozása, hogy minél értékesebb kulturális tartalom álljon rendelkezésre a kutatás, oktatás, turizmus iránt érdeklődők számára.

A projekt választ keres a kulturális kihívásokra. Fő cél a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a Resicai Montan múzeum digitális adatbázis tartalmának integrálásával a felhasználók és a turisták számára is könnyen elérhető érthető és többletinformációval rendelkező kulturális és helytörténeti adatbázis létrehozása (Banat Heritage Portal), amely bemutatja a bánáti régió kulturális szelétét, hagyományait, szellemi örökségét, amelyeket tárgyi, írott vagy bármely más formában archiváltak több évtizede.

Tájháziprogram

A magyar néprajz identitás szempontjából megkerülhetetlen tudományág, a közösség erősítése, megmaradása, kulturális öröksége szempontjából fontos foglalkozni a népi értékekkel, népművészettel is. A vajdasági magyarok népi tárgyi kultúrájának számos része tájházakban található. Intézetünk koordinálásában folytatódik a **tájháziprogram**, amelynek keretében a székelykevei, a temerini, tordai, szajáni és tornyosi tájházak, helytörténeti gyűjtemények anyagainak leltárba vétele után a kisoroszi, az erzsébetlaci és a hertelendyfalvi tájházak berendezési tárgyainak leltárba vétele van soron, amelyet az RORS00227, a pályázat neve: (Digitalisation of the cultural traditions of the Banat region - securing the easy access for tourists and experts) keretében valósítunk meg.

Pályázati költségvetés: 1.138.200,00 dinár (3.08)

Népművészeti tevékenység és archívum

Az eddig magnókazettán őrzött **népzenei archívum teljes anyaga átjátszásának folytatása digitális adathordozóra**, továbbá internetes közreadása népművészeti és közművelődési használatra alkalmas szempontok alapján – a népzenei felvételek meghallgatása és lejegyzése, másrészt a lejegyzett kéziratok jegyzőkönyvezése. A digitalizált kazetták és orsós szalagok hanganyagának – több mint 500 óra – rendszerezése a Vajdasági magyar népdalok (VMND) öt kötete alapján, a dallamok további rendszerezése műfaj, dallamtípus, tájegység és stílus szerint. Elkészíteni a VMND sorozat hangzó forrását a népzenei archívumból. A népzenei archívum további gyarapítása az amatőr népzene gyűjtők felvételeinek és kéziratainak lemásolásával.

Indoklás: A vamadia.rs néprajzi hangtára

A Vamadia Néprajzi hangtára a népzenevel, néptáncsal, mesemondással vagy népszokások színpadra állításával foglalkozó egyén vagy közösség elsődleges forrása lehet a megfelelő becsatornázási folyamatok megvalósulásával. A művelődési egyesületek csoportvezetőinek otthonosan kell mozogniuk a hangtár szűrői és keresési feltételeinek beállításában. A hanganyagoknak az adattárba feltöltése folyamatos, ezt a digitális átjátszás után vágás, egy minimális zajszűrés, valamint adatolás vagy adatellenőrzés előz meg. Ehhez megfelelő népzenei/zenei tudás, a szakirodalomban való jártasság és a felelős műsorszerkesztésben szerzett tapasztalat is szükséges. Az anyagot válogatva kell a közönség elé tárni, hogy olyan produkciók kerüljenek a színpadra, amelyek népzeneik, népi kultúránk értékesebb rétegeiből merítenek. A hangfelvételek adatlapjára rákerülhetnek a gyűjtési adatok mellett a kiadványok, amelyekben a gyűjtések megjelentek, valamint a dallam és szöveglejegyzések is. Népzenei archívumunkban több mint 500 órányi hangzóanyag található, amelynek jelentősebb része a Bodor Anikó népzene kutató hagyatékát képező kazettás archívum, de emellett az elmúlt években bekerült amatőr népzene gyűjtők és első generációs revival népzeneészek és helytörténészek gyűjtései is jól használhatóak.

LXII. Gyöngyösbokréta és XLIX. Durindó 2026. június, Hajdújárás

A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet és a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség közös rendezvénye társ szervezésben a helyi szervezőkkel és önkormányzattal. Benevezések, a zsűri és a fesztiváltanács koordinálásának segítése, műsorösszeállítás, kísérőprogramok szervezése. A nulladik napon a helybeli csoportok fellépése. A Gyöngyösbokrétán körülbelül 30 néptáncgyűttes, a Durindón pedig körülbelül 120 népzenei csoport, zenekar és szólista lép színpadra.

Indoklás: 2026-ra Hajdújárás nyerte el a LXII. Gyöngyösbokréta és XLIX. Durindó megszervezésének jogát. A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet a legjelentősebb népzenei és néptáncos rendezvényünk egyik háttérintézménye, így a háromnapos esemény előkészületeitől a lezárásig folyamatosan szoros együttműködésben dolgozik a társ szervezőkkel. Nagy kultusza és lelkes bázisa van a népzenei és néptánc csoportoknak és tematikus rendezvényeiknek, a júniusi nagy rendezvény mégis alapos felkészülést igényel annak érdekében, hogy zavartalanul bonyolódjon le a fesztivál.

A Durindó tájszavunk Mohol környéki tanyákról ered és házibálat, háznál megtartott mulatságot jelent, a Durindó az évek folyamán több mint 2000 fős rendezvénné

terebélyesedett. A benevezési lapokat és a szervezési szabályzatot már az év elején elkészíti és kiküldi az Intézet a művelődési egyesületekbe, közösségekbe és a szólistáknak. A találkozók résztvevői ifjúsági és felnőtt korúak, a bejelentkező csoportok egy jelentős része saját hagyományát tárja elénk, saját népdalait énekli, táncait táncolja. Néhány éve a néptáncosok a szombati, a népzenei együttesek pedig a vasárnapi napon lépnek fel szakavatott Művészeti szakbizottság előtt. Az Intézet munkatársa fogadja a benevezéseket és összeállítja a csoportok adatbázisát, tartja a kapcsolatot a csoportokkal, a Művészeti szakbizottsággal.

A VMMI, a VMMSZ és a szervezők az elmúlt években kísérőprogramokkal színesítik a találkozót a Hagyományok Háza vajdasági hálózata munkatársainak segítségével. Általában kézműves foglalkozásokat, gyermekprogramot, előszavas mesemondást, kiállítást vagy koncertet szerveznek a találkozón. Feladat, hogy egyfajta szűrést végezzenek a szervezési szabályzatnak megfelelően a rendezvényen, illetve szakmai tanácsadást nyújtsanak az eseményt megelőzően. A Művészeti Szakbizottság a találkozó után véleményezi több régióban a fellépők bemutatkozását, a szervezők feladata a Művészeti Szakbizottság munkájának koordinálása. Tartományi költségvetés: 30. 000 dinár (3.02)

Heti rendszerességű népzeneoktatás biztosítása a Tisza mentén

A Csoóri Sándor Alap a hagyományos népi kultúra terjesztését és támogatását tűzte ki célul a Kárpát-medencében. A 2016-ban elindított támogatási rendszernek köszönhetően megerősödött a népi mozgalom, leginkább a népzene és a néptánc képviselői, művelői körében.

A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet fontosnak tartja az utánpótlásnevelést, ezért népzeneoktatási hálózatot hozott létre a Tisza mentén. A hálózat célja, hogy minél több településen hazai oktatók elsősorban vajdasági népzenei anyagot oktassanak megfelelő minőségben. Ennek nyomán a Tisza mentén (Ada, Csóka, Magyarkanizsa, Mohol, Szaján, Tizaszentmiklós, Törökkanizsa, Tornyos, Zenta) évek óta működő rendszeres hangszeres oktatást koordinál és támogat több művelődési egyesülettel együttműködve. A hivatásukat odaadóan végző tapasztalt, jelenleg 15 fős oktatói közösség a hagyományos népi hangszereket műveli és szeretteti meg a gyermekekkel hétről hétre. Odafigyel az egész Vajdaság területén működő népzeneoktatásra, segíti az érdeklődőket egyéni kidolgozott tantervekkel, segédanyagokkal, adott esetekben hangszerekkel is. Az oktatáshoz szükséges hangszereket beszerzi, és a tanulók rendelkezésére bocsátja díjmentes hangszer-kölcsönzés útján. Az állandó oktatásban résztvevők száma a hálózatban mintegy 150 fő.

Dúrmoló Téli Népzenei Tábor 2026 januárjában és Dúrmoló Nyári Népzenei képzés 2026 augusztusában

11 féle meghirdetett hangszert ismerhetnek meg a fiatalok vajdasági népzene-tanárok közreműködésével a téli táborban, ahol nagy hangsúlyt kap a vajdasági magyar népdalok tanítása. A hangszerek megszólaltatása mellett fontos a közösségépítés. A táborba Vajdaság egész területéről érkeznek gyerekek, a saját vidékünk népi dalainak megismerése, megbecsülése a cél.

Immár hagyományosan a téli iskolai szünetben Tóthfaluban 5 nap a népzene-ről szól. A tábor elsősorban az általános és középiskolás korosztályt szólítja meg. A táborlakó gyermekek Vajdaságban gyűjtött dalokat tanulnak képzett szakemberektől, zenészek-től, akik a kilencvenes években maguk is táborlakók voltak és azóta nagy utat jártak be. Népi ének,

tambura, vonós hangszer, citera és furulya tanulható napi 8 órában a táborlakók hangszeres tudásától és egyéni képességétől függően.

Az oktatók csoportos hangszeres és zenekari foglalkozásokat tartanak, ahol az elméleti tudásátadás mellett gyakorolják az oktatók által kiválasztott dallamokat. Szabadidős programként csapatjátékok, népzenei-néprajzi ismeretek, kvíz, közös himnuszírás, ügyességi játékok, közös muzsikálás, élőszavas mesék hallgatása és táncház is szerepel a programban.

Január 6-án, közös gálaműsorral zárják a programot a tóthfalusi Munkás Szent József római katolikus templomban, ahol minden csoport bemutatja a héten tanultakat az érdeklődőknek. A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet munkatársai nevelőként és táborvezetőként vannak jelen a Dúrmoló Téli Népzenei Táborban. A rendezvényt a Csoóri Sándor Alap támogatja, a Magyar Nemzeti Tanács kiemelt jelentőségű gyermek és ifjúsági rendezvénye.

Népi mesterségek az oktatási intézményekben

A feladat és a cél az, hogy a régi mesterségeket, valamint az alkotókat és a tevékenységüket bemutassuk az általános iskolás diákoknak, hogy rámutassunk – főként a felsős tagozatosoknál – arra, hogy egy-egy mesterséget idővel akár szakmájukként, mellékfoglalkozásként is választhatnak. Szeretnénk újratanítani a régi kézműves mesterségeket, biztosítani az utánpótlást. Vajdasági általános iskolába, szórványtelepülésekre látogatunk el. A közösségi programokon a legkedveltebb és a helyi táncokat, énekeket mutatjuk meg a gyermekeknek élményszerűen.

A program a Csoóri Sándor Alap támogatásának köszönhetően valósulhat meg.

Népzenei csoportok, népdalkörök vezetőinek mentorálása

A Vajdasági Magyar Művelődési Intézetben egész évben végzett feladat a népzenei csoportok mentorálása, népdalcsokok összeállítása, felkészítése a Durindóra és más népzenei szemlére 8-10 népdalkör vagy népzenei együttes esetében. Leginkább a kisebb lélekszámú vajdasági falvak csoportjai igénylik évi 4-5 alkalommal a szakmai tanácsadást, segítséget akár személyesen, akár online úton.

Az *Anador szép Anna* című népzenei műsor tájolója és stúdióban való feljátszása.

A 2025-ben készült vajdasági balladákat és népdalokat tartalmazó előadás *meghívásainak elsősorban eleget teszünk 2026-ban (Vajdasági Népzeneesztalálkozó (Kishegyes), Őseink zenéje (Szenttamás) januárban...)*. A koncerten résztvevő fiatal népzeneészeket magyarországi szakmai kirándulásra és bemutatóra tervezzük elvinni. A Pannon RTV szabadkai stúdiójában 2026 elején egy előre egyeztetett napon a 2025. augusztusában elkészített műsor teljes változatát játszanák fel. Ez által eljuthatna szélesebb közönséghez is a koncert.

4.2. Digitalizálási feladatok

Az Intézet feladata a vajdasági magyar nemzeti közösség teljes kulturális kincsének megőrzése – a kulturális örökség (szellemi, épített és tárgyi), kortárs kultúra, szellemi eredmény különböző szegmenseinek dokumentálása, digitalizálása és őrzése.

Az Intézet feladata a vajdasági magyar digitális tartalmak elérésének, újrahasznosításának támogatása. A programok és szolgáltatások által a közadatok és a kulturális adatok széles körű hasznosítását igyekeznek elvégezni. Az intézet célja a gyűjtött, kezelt adat: statisztikai, kulturális vagy tudományos adat biztosítása a nyilvánosság számára.

A digitális korszakváltás tudatosítása. A kulturális örökség digitalizálásáért és megőrzéséért felelős intézet részére megbízható, folyamatos, hosszú távú finanszírozást kell biztosítani a digitalizáláshoz szükséges erőforrások – személyi feltételek, hardver- és szoftvereszközök, szerzői jogdíjak, kutatás-fejlesztés stb. – megteremtéséhez és működtetéséhez. Tartományi költségvetés: 500.000 dinár (3.03)

Könyvek, könyvsorozatok: *Színpadunk könyvsorozat (1945–1951)*. Topolyai és Magyarakanizsai helytörténeti kiadványok. Az Intézet könyvtárában található könyvek szisztematikus digitalizálásának megkezdése és azon példányok a VAMADIA-ra való feltöltése, melyekre engedélyt kapunk a kiadóktól és a szerzőktől az év folyamán.

Folyóiratok. A felsorolt folyóiratok digitalizálásának megkezdése: *Hitélet (1990–) Oktatás és Nevelés (1973–1991)*. *Bácsország, Vajdasági honismereti szemle (1995–)*, *Aracs (2001–)* Digitalizálás és feltöltés a VAMADIA-ra.

Napi- és hetilapok. *Bács-Topolyai Hírlap (1896 – 1919.)* hetilap. *Bačka Topola és Vidéke (1924 – 1941.)* hetilap. *Közép-Bácskai Hírlap (1992–1998.)* *Topolya és Vidéke (1919.)* *Topolya és Vidéke (1920–1921)* *Zombor és környéke (1992–1999.)* *Szabadkai Ellenőr (1879–1880)* *Bácskai Ellenőr (1881–1904)* *Bácska (1878–1916)* *Bácskai Hírek (1906–1941)* *Bácskai Napló (1907–1923)* *Bácskai Szemle (1893–?)* *Bácskai Újság (1898–1913)* *Bácskai Újság (1929–1931)* *Bácsmegye (1902–1919)* *Szabadka és Vidéke (1893–1905)* *Törökkanizsa és Vidéke (1902–1911)* *Reggeli Újság (1929–1944)* *Magyarkanizsai hírek (1943–1944)* *Magyarkanizsa (1942–1944)* *Kanizsai ellenőr (1911–1918)* *Kanizsai újság (1908–1915)*
Digitalizálás és a VAMADIA-ra való feltöltés.

A *Magyar Szó* napilap 2025-ös év utáni, nyomdakész Pdf. formátumú számainak beszerzése. Ezen példányok a Magyar Szó szerkesztőségének jóváhagyásával a VAMADIA honlapra feltöltésre kerülnének.

Drámatár: Külön gyűjtemény részeként kerülnek feldolgozásra az amatőr színjátszás darabválasztását segítő szövegek. Az Újvidéki Színházzal, a Szabadkai Népszínházzal, a Kosztolányi Dezső Színházzal, a Zentai Magyar Kamaraszínházzal és a Szabadkai Gyermekszínházzal való együttműködésnek köszönhetően újabb színpadi művekkel gyarapodik a tár, amelynek minden egyes szövege az év végéig friss adatelemekkel egészül ki. Begyűjtésre kerülnek a színházak eddigi repertoárjára kerülő darabjai és videofelvételei.

A fotótár gyarapítása. Dormán László fotó- és filmnegatív gyűjteményének digitalizálása. További fotóanyagok beszerzése magánszemélyektől is. A felsorolt személyek és szervezetek

célzott megkeresése, illetve a fotógyűjtés meghirdetése – pályázat formájában – magánszemélyek, gyűjtők, egyesületek, szervezetek számára. Tartományi költségvetés: 250 000 dinár (3.03)

Helytörténeti anyagok és gyűjtemények digitalizálása – vajdasági települések egyesületeiben, civil szervezeteiben őrzik a települések/szervezetek történetének, ünnepeinek, tagságának stb. archívumát, ezek digitalizálása a helyszínen (lehetőség van arra, hogy a megfelelő technikával az Intézet szakembere ezt a terepen végezze el), vagy az anyagok beszállítása az intézménybe. Tartományi költségvetés: 250 000 dinár (3.03)

A **Jugoszláviai Magyar Népzene Tára III.** kiadatlan kötete anyagának megszerzése és digitalizálása (*A drávaszögi magyarok dalai*).

A hangtár bővítése. Penavin Olga néprajzkutató hangszalagokon rögzített gyűjtését már korábban digitalizáltuk. Az elkövetkező időszakban ennek az anyagnak a feldolgozása, témák szerinti rendszerezése folyik, illetve feltöltése a vamádiara. Tartományi költségvetés: 100.000 dinár (3.03)

A moholi Vlasity Károlyné Zélicity Klára dalainak, teljes anyagának lejegyzése.

Az adatközlő legnépszerűbb dalai több kiadványban is megjelentek, de a továbbiak terjesztése is nagyon időszerű, és a helyiek, valamint az egész népdalos közösség igényeit szolgálja.

A folklorizmus archívumának bővítése. Az Intézetben jelenleg az alábbi, az egész vajdasági magyarságot mozgósító rendezvények közül a Durindó és Gyöngyösbokréta, valamint a Kálmány Lajos Népmesemondó Verseny archiválása folyik. Szándék van rá, hogy ez a munka a továbbiakban kiterjedjen más folklórjelenségek (Köketánc, Szólj, síp, szólj!, a vajdasági betlehemestálkozók, a vőfélyek találkozói, illetve a Vajdaság területén szervezett kézművestanfolyamok, -műhelyek, a hagyományápoló csoportok tevékenysége stb.) archiválására is. Mindezeknek a jelenségeknek a dokumentálása egy önálló archívumot igényel. Az archívumon belül szerencsés lenne elkülöníteni a vajdasági népi kultúra nagy egyéniségeinek a dokumentumtárát, ahol a vajdasági folklorizmus kiemelkedő egyéniségeire vonatkozó adatokat regisztrálnánk, különös tekintettel a Népművészet Mestere és a Népművészet Ifjú Mestere címmel rendelkező személyekre.

Tartományi költségvetés: 250 000 dinár (3.03)

Mozgóképparchívum digitalizálása.

A vajdasági magyar filmrendezők bibliográfiája elkészítésének megkezdése a 2026-os évben.

Tartományi költségvetés: 250 000 dinár (3.03)

A tartalmak fordítása a honlapokra, adatbázisokba, projektek kapcsán. Tartományi költségvetés: 500.000 dinár (3.08)

4.3. Digitális tartalomszolgáltatás

A Magyar Nemzeti Tanács megbízásából és a kulturális stratégia nyomán az Intézet a digitális tartalomszolgáltatást ingyenesen végzi a Vajdasági Magyar Digitális Archívum (**vamadia.rs**)

platformon keresztül. A digitalizált anyagok (minden tartalomtípus esetén: nyomtatott, hang, fotó, képzőművészeti alkotás) feltöltésének előkészítése, a digitális anyagok feltöltése és metaadatolása a Vamadia platformon az Intézet munkatársainak feladatköre.

Szükséges a VAMADIA archívum folyamatos működtetése, a tevékenység folytonosságának a biztosítása, amelyhez legalább két személy lenne szükséges.

Vajdasági Magyar Digitális Archívum (VAMADIA) tartalmának bővítése

Délvidéki Arcképcsarnok: Többlépcsős folyamatban alakíthatók a szerzői profilok, illetve bibliográfiák, lexikográfiai adatok – a vajdasági magyar szak- és szépírók, helytörténetírók, gyűjtők, adatközlők, fotósok, képzőművészek adatbázisa. Vajdasági magyar szerzőkkel, kutatókkal (szépirodalmi, tudományos és közéleti) újbóli kapcsolatfelvétel és hozzájárulás kérése műveik digitalizálásához és díjmentes online közzétételéhez a Kiadványtár bővítése céljából. A cél, hogy a digitális könyvtárban szereplő művek az írott kultúra vajdasági magyarságra vonatkozó lehető legszélesebb körét lefedjék a Vamadiának ebben az egységében különböző témakörökben: a történelem, a néprajz, a helytörténet, a szépirodalom, a szociográfia, és más, főleg társadalomtudományi témákban. A Délvidéki Arcképcsarnokban szereplő szerzői profilok fejlesztése, bővítése, szerkesztése, hogy az alkotói, illetve tudományos pályák fontos állomásai, részletei elérhetőek legyenek a Vamadia felületén, mintegy kapaszkodót kínálva a felhasználóknak a szerzői bibliográfiákhoz. A Délvidéki Arcképcsarnok bővítése a színházi élet szereplőivel.

A még élő és alkotó szerzők pályájának figyelemmel követése, az új kiadványok, interjúk, szakirodalmi tételek és díjak mielőbbi adatolása. A munkaszakasz célja, hogy a rendszerben elérhető profilok naprakészek legyenek.

Emellett a PDF-fel rendelkező kiadványok listája is folyamatosan bővül – ezen kiadványok adatlapja alapadatokkal, szerzői minősítésekkel, tartalomjegyzékkel és az illusztrációk jegyzékével gazdagodik.

Kiadványtár: A digitális könyvtár vajdasági magyar szerzők műveit tartalmazza. A könyvtárat szerzői adatbázis egészíti ki, melyben kortársak és az irodalomtörténet jelentős alkotói egyaránt helyet kaptak. Szépirodalmi, helytörténeti, néprajzi, szociográfiai, történeti, publicisztikai, irodalomtudományi könyvek gyűjteménye. A csatolt digitális tartalom abban az esetben szabadon hozzáférhető és letölthető, amennyiben az szerzői jogi akadályokba nem ütközik. A folyamatosan bővülő periodikátárban is szerepelnek olyan irodalmi folyóiratok, amelyek részletesebb adatolásra várnak. Ilyen például a Vajdasági Írás, amely tartalomjegyzékkel is rendelkezik. Ezeket a tartalmakat mielőbb adatolni kell, hogy a periodikában szereplő szövegek kapcsolódhassanak a már meglévő szerzői profilokhoz.

Fehér Ferenc műveinek digitalizálása és nyilvánossá tétele – egyeztetés folyamatban az író hozzátartozójával.

Periodikátár: A vajdasági magyar időszakai sajtótermékek gyűjteménye. Művészeti, tudományos, közéleti folyóiratok online olvasható lapszámait tartalmazza. Kortárs és a vajdasági magyar kultúrtörténetben jelentős folyóiratok digitalizálása és metaadatolása a felhasználói tájékozódás elősegítése érdekében az előzetes digitalizálási terv alapján. A

feltöltött digitális tartalom (PDF fájl) leíró adatmezőkkel való kiegészítése, ide tartozik a tartalomjegyzék, a munkatársi kör, a mellékletek rögzítése és így tovább.

Fotótár: Online fotóarchívum a néprajz, a művelődés, a művészet és a közélet témájában. A fotótárban lelkes gyűjtőktől származó, ismeretlen szerzőjű fotók és hivatásos művészek munkái egyaránt megtalálhatók.

A Dormán László-gyűjtemény feltöltésének és adatolásának folytatása. Nagy Antal szajáni fotógyűjteményének feltöltése és adatolása. A Hagyományok Háza Vajdasági Hálózatával közös szervezésben megvalósult gombosi népviseletkutatás keretében begyűjtött archív fotók feltöltése és adatolása.

Néprajzi tárgy-adatbázis. Az RORS00227, (Digitalisation of the cultural traditions of the Banat region - securing the easy access for tourists and experts) IPA projekt keretében leltározott néprajzi gyűjtemények tárgyfotóinak feltöltése és adatolása.

A Banat Heritage Portal IPA projekt keretében leltározott néprajzi gyűjtemények (Kisorosz, Hertelendyfalva, Erzsébetlak) tárgyfotóinak rendezése, feltöltése és adatolása a Banatdia felületen. A néprajzi tárgy-adatbázis további gazdagítása a vajdasági tájházi gyűjteményekről már korábban elkészült leltári anyagokkal (pl. az Identitás Kisebbségkutató Műhely által készített leltár a székelykevei, és temerini tájházról; a bajsai tájház leltári anyagai).

Pályázati költségvetés:

A külső, önkéntes fotófeltöltők által feltöltött fotók adminisztrálása. A feltöltött fotók nem lesznek automatikusan láthatóak a publikus oldalon, csak a fotók minőségének és tartalmának ellenőrzése után állítjuk át publikusra őket – a gyenge minőségű, hiányosan adatolt vagy csekély dokumentumértékkel rendelkező fotók nem kerülnek publikálásra. Az külső feltöltések állandó gyarapodását a Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar fotótörténet kurzusán (oktató: dr. Fehér Viktor) résztvevő hallgatók biztosítják, akiknek a kurzus teljesítéséhez személyenként 50 db fotót kell a Vamadiára töltenie.

További fotóanyagok beszerzése: 1.749.807,00 (3.08)

- múzeumi fotóarchívumok (Zentai Városi Múzeum, Szabadkai Városi Múzeum, Óbecsei Városi Múzeum, Topolya Község Múzeuma) muzeológiai (néprajzi, történelmi, képzőművészeti régészeti) gyűjteményének digitalizálása és a fotótárba feltöltése
- a Délvidék Kutató Központ tulajdonában lévő Magyarokanizsai digitális fotóarchívum;
- a Magyar Szó fotóarchívuma
- magángyűjtők anyagai, pl. Sárvári Norbert (Adahatár), Csonti István (Csóka);
- helyi fotókrónikások, pl. Puskás Károly (Magyarokanizsa, saját fotók, és archív gyűjtemény is), Banko Pál (Temerin, a Temerini Újság tulajdona), Borús Sándor hagyatéka (Bajsa – Topolya Község Múzeumának tulajdona);
- profi fotósok, pl. Lazukics Anna hagyatéka;
- családi-hagyatékok (pl. a szabadkai Vermes család fotóanyaga – Vermes Mihály tulajdona);
- régóta működő, vagy egykor működött helyi fotóstúdiók anyaga (pl. Foto Ica, Szabadka – Ricz Péter tulajdona; Foto Ivan, Zenta);
- nyomtatásban már megjelent fotógyűjtemények anyaga – sajnos a régebben kiadott vagy kisebb költségvetésből készült, nyomdászati kevéssé igényes helytörténeti kiadványok fotóanyaga néha szinte használhatatlan, ezért indokolt ezeknek a fotóknak a

minőségi digitalizálása és adatbázisba töltése – amennyiben még fellelhetőek eredetiben. Ennek érdekében szükséges a szerzők és a kiadók felkeresése.

A felsorolt személyek és szervezeteket célzott megkeresése, illetve a fotógyűjtés meghirdetése pályázat formájában – magánszemélyek, gyűjtők, egyesületek, szervezetek számára a honlapon található nyílt fotófeltöltő felületen.

A Vamadia tartalmainak népszerűsítése. A Vamadia Facebook-oldal szerkesztése. Az adatbázis tartalmainak közzététele egy-egy évforduló vagy más, aktuális téma kapcsán, ami kiváló eszköz arra, hogy az adatbázis tartalmát gyorsan és egyszerűen eljuttassuk a szélesebb közönséghez. A Vamadia tartalmainak további népszerűsítése virtuális kiállításokon keresztül a Qulto Storytelling alkalmazásával.

Hangtár: További néprajzi gyűjtések közzététele válogatva és adatolva a felületen, olyan szempontokat követve, hogy a népzenei csoportok repertoárjába könnyen beilleszthetők legyenek. A pontos gyűjtési adatok mellett a műfajok, alműfajok, kiadványokban megjelenés tartalmak szolgálják ezt leginkább. Népdalokat hangfelvételtől tudunk a legjobban megtanulni, de bizonyos esetekben a kotta is elérhető a felületen. 2026-ban prioritásként kezeljük Tripolszky Géza gyűjtéseinek feltöltését születése 100 éves jubileuma alkalmából.

A folklorizmus archívumának bővítése. Az Intézetben jelenleg az alábbi, az egész vajdasági magyarságot mozgósító rendezvények közül a Durindó és Gyöngyösbokréta, valamint a Kálmány Lajos Népmesemondó Verseny archiválása folyik. Szándék van rá, hogy ez a munka a továbbiakban kiterjedjen más folklórjelenségek (Kőketánc, Szólj, síp, szólj!) archiválására is. Tartományi költségvetés: 300 000 dinár (3.01), 50 000 dinár (3.08)

A 2026-os évben a vamadia.rs Néprajzi hangtárába feltöltésben prioritást élvező gyűjtések: Kovács Endre és Székely Mária Nyugat-bácskai felvételei, Burány Béla bácskai és bánáti felvételei, Tripolszky Géza, Penavin Olga és tanítványai gyűjtései, valamint a hangszeres gyűjtések: az Utolsó óra programban szereplő négy vajdasági zenekar (Versec, Hertelendyfalva, Kisorosz-Magyarcsernye, Magyarszentmihály) repertoárja. A Néprajzi hangtár népszerűsítését a csoportvezetők körében segíteni fogják az oktatóvideók és a személyes tanácsadások.

Képzőművészeti tár. Feldolgozza a festő-, grafikus-, szobrász- és iparművészek, dizájnnal foglalkozó alkotók munkásságát. Fontos a képzőművészeti tár tartalmi fejlesztése, bővítése. Cél az elektronikus képzőművészeti albumok megjelentetése és eljuttatása a megfelelő fórumokhoz. A *Délvidéki magyar képzőművészeti lexikon* című könyvben szócikkenként haladva adatolásra kerülhet a kiadványban szereplő összes képzőművész.

Fejlesztések a digitális archívumban:

- **Mozgóképtár.** A filmrendezők bibliográfiája kialakításának megkezdése, amely a vajdasági alkotók műveinek, filmjeinek, rövidfilmjeinek, mozgóképpalkotásainak gyűjteményét foglalja össze.

- **Dokumentumtár létrehozása:** amelybe többek között kéziratjellegű anyagok, aprónyomtatványok, plakátok, stb. kerülnek, olyan dokumentumok, amelyek eddig egyik létrehozott gyűjteménybe sem illenek.
- **A rendszerfejlesztést követő munkafeladatok**

A *Délvidéki Arcépcsarnok*ban szereplők profiljához egyelőre még nem kapcsolódnak automatikusan a folyóiratokban megjelent fordítások és illusztrációk. Amennyiben a programozás elérkezik abba a szakaszba, hogy ez a probléma megoldódik, a profilokat újra ellenőrizni kell majd, hogy megfelelően működnek-e ezek a hivatkozások.

A Vamadia Facebook-oldal szerkesztése. Az adatbázis tartalmainak közzététele egy-egy évforduló vagy más, aktuális téma kapcsán, amely kiváló eszköz arra, hogy az adatbázis tartalmát gyorsan és egyszerűen eljuttassuk a szélesebb közönséghez legalább heti egy posztot rendszeresítve.

A Vajdasági Magyar Digitális Archívum népszerűsítése: szakmai továbbképzéseken, konferenciákon, fórumokon előadások, az oktatófilm és a reklámfilm segítségével.

Együttműködés: a Magyar Szó Lapkiadó Kft.-vel, a Hét Nap Lapkiadó Kft.-vel az általuk őrzött fotóarchívummal kapcsolatban.

Tartományi költségvetés: 1.000.000 dinár (3.03), 1.000.000 dinár (3.08)

5. Kiadói tevékenység

Az Intézet könyvkiadási tevékenysége főleg a hiányterületeken valósult meg eddig, és a továbbiakban is az említett területekre összpontosít elsősorban: helytörténet, veszteség-és emlékezetkutatás, irodalomtörténet, népzene-kutatás és népzenei gyűjtések, néprajzi témakörök, egyéb társadalomtudományi területek.

Könyvkiadás

Vajdasági Magyar Értéktár – a Külhoni Nemzetrezs Értéktár vajdasági elemeit bemutató képesalbum. A magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló törvény meghozását követően 2013-ban minden külhoni régióban kezdeményezték a közös Külhoni Nemzetrezs Értéktár felállítását. A vajdasági magyarság részéről 64 érték került be ebbe a gyűjteménybe, amelyeket felkért szakértők javasoltak a listára. Majd 2015-től lehetővé vált, hogy az anyaország mintájára a határon túli régiókban is létre lehessen hozni települési és tájegységi értéktárakat, s így itt is megvalósulhasson az alulról felfelé építkező értékpiramis elve. A kiadvány célja, hogy egy látványos, reprezentatív válogatást nyújtson a vajdasági magyarság számára legkedvesebb kulturális értékeinkből.

Papp László: *Pacsér az első világháborúban*

A kiadvány a *Délvidékiek a nagy háborúban* című sorozat kilencedik kötete, amely megrendítő utazásra hívja olvasóját a közép-bácskai falu, Pacsér rövid múltjának és lakóinak első világháborús küzdelmes sorsának megismerésére. Az út a „boldog békeidők” hétköznapijaitól a nagy háború minden megpróbáltatásáig vezet, bemutatva mindazt, amit a nagy háború a mindennapokban jelentett: a hadikórház létrehozásától a Vöröskereszt

munkáján át egészen a frontra küldött pacseri bakák hősiességéig, egyesek hősi haláláig, mások raboskodásáig, végleges hazatérésükig – a helyi közösség áldozatvállalásával és kitartásával együtt.

A személyes hagyatékok, tárgyak és fényképek, tábori és képeslapok, levelek és családi történetek rajzolják meg a pacseri katonák és családjaik megrendítően hiteles portréját, küzdelmes sorsát, illetve háborús életútját. A kötet külön adattárban őrzi az első világháború pacseri résztvevőinek, veteránjainak és hősi halottainak névsorát, ezzel is hozzájárulva a közösség emlékezetörzéséhez. Így válhat ez a kötet méltó szellemi örökségévé mindazoknak, akik a faluért és a hazáért életüket adták, mindazoknak, akik emléküket ma is őrzik és ápolják – erőt, kitartást és összefogást példázva.

Tartományi költségvetés: 100. 000 dinár (3.03); 50 000 dinár (3.06)

Péter László: *Lakadalmazna az ördög – Kifundált tereméstörténetek és naplójegyzetek*
Lakadalmazna az ördög

Péter Lászlót szülőfalujához, a bukovinai székelyek aldunai ágához, Székelykevéhez fűzik az emlékek. Az ott eltanult múltbeli álmvilágból erednek történetei. Népe lelkéből ered a tájnyelvű magyarsághoz való kötődése, ami miatt jogot formált a régen hallott anekdoták, adomák, mesék, rövid csattanós történetek játékos kincseinek átköltéséhez.

Ebben a kis kötetben a mesélő kedvű, nehéz paraszti világba beleszületett talpraesett székelyeknek a már homályba merült régi babonás történeteiből merített a szerző, és ebből a félig-meddig kitalált mondavilágra építette rá az önmaga által vélt folytatást. Ezek a hajdani szereplők és álszereplők újraéledve köszönnek ránk a múltból, ha léteztek. Ha pedig nem léteztek, hát megteremtette őket, hogy elmeséltesse velük a népeletből eredeztetett történeteket.

Péter László történelmi alapokra épített, de nem törekedett történelmi hűségre. A történetekben helynevek, családnevek, ragadványnevek is szép számban előfordulnak. Azonban ezekben nem a ténylegesen megtörtént dolgokat, csak valóságtöredékeket írt meg, amelyekben maga az ördög, az *Ürdög* a főszereplő, akinek soha semmi nem úgy sikerül, ahogyan eltervezte, mert a székely furfangosság, találékonyság mindig felülmúlja ördögi képességeit. Ezért ő is csak egy örökösen pórul járó, sajnálatra méltó falu bolondja.

Mivel a szerző hivatását tekintve képzőművész, természetes velejárója habitusának, hogy a szövegek mellé kifejező rajzokat csatolt, amelyek az univerzális alkotás élményszerű formáihoz való viszonyát is jelzik.

Tripolsky Géza emlékére

Tripolsky Géza születésének 100. évfordulója alkalmából jelenne meg a kiadvány. Tripolsky Géza kéziratának középpontjában a zentai Városi Múzeum megalakulása és tevékenysége áll, az intézménynek a szerző munkatársa, később igazgatója volt. Az önéletrajzi elemekkel, anekdotákkal átszőtt visszaemlékezésből kirajzolódik az intézmény története, melyben a szerzőnek kiemelten fontos szerep jutott.

Mák Ferenc: *Gyűródések a láthatár peremén – Töprengések a Délvidéken*

Mák Ferenc *Gyűródések* című közéleti-történeti jegyzetei 2009 szeptembere óta jelennek meg heti rendszerességgel az újvidéki Magyar Szó napilapban. Közéletiek, mert olykor időszerű gondokra és kérdésekre reagálnak, és történetiek, mert a jelenségek mögött mindig a történeti erőket-eredőket keresi. Közéleti, irodalmi, társadalom- és művelődés-történeti írások, a középpontban mindig a maga, és a közössége boldogulását kereső emberrel. Tisza-menti, bácskai, délvidéki ég feszül a történetek fölött – hiszen sz író is azt szeretné a lehető legtisztábban meglátni: mi történt velünk, a peremvidékiekkel mindazon évszázadok során, amelyek alatt a kárpát-medencei magyarság jelenléte kiteljesedett. Mindazonáltal a legnagyobb együttérzéssel fordul vidékünk nagy szellemei, alkotói és gondolkodói felé, azok arcvonásait keresi, akik munkájukkal döntő mértékben hozzájárultak otthonaik megteremtéséhez.

Tóth Péter Lóránt: *Radnóti nyomában – huszonnégy nap az „erőltetett menet” útján*

A könyv szellemi, lelki, és fizikai utazásra hívja olvasóját, ahol a betűk által alkotott külső és belső világban a verszarándoklaton készített szerzői fényképek is kalauzolnak. A huszonnégy nap, valamint az „erőltetett menet” történetének kibontását, átélését segítik a könyvben elhelyezett QR-kódok, amelyek a „*Lélek vagyok. Élni szeretnék!*” című hangjáték aktuális részletéhez viszik el az utazót. A könyv végén egy kattintással elérhető lesz a 2019-es út dokumentumfilmje is. Egykori tanáremberként a szerző abban bíz, hogy a „Radnóti nyomában” könyv az olvasás, a hangjáték, és a film hármasságával innovatív módon adhat segítséget a diákok számára a költő életművének megértésében, érzékenyítésében.

Táborosi László:

Zenta község parasztiújúságának falusi találkozájától a nemzetközi Kárpát-medencei arató ünnepig.

Közös kiadás a Vajdasági Magyar Agráregyesülettel.

Tartományi költségvetés: 50.000 dinár (3.03), 20.000 dinár (3.08)

Könyvbemutatók. A Vajdasági Magyar Művelődési Intézet gondozásában, kiadásában vagy társkiadásában a 2025-ben és 2026-ban megjelenő kötetek bemutatása Vajdaság több településén a helyi szervezőkkel szoros együttműködve. Így a könyvek népszerűsítése, olvasókhöz való eljuttatása is felgyorsulhatna. Tartományi költségvetés: 50 000 dinár (3.03); 30 000 dinár (3.05)

6. Nyitott kultúra

Művészet és műemlékvédelem

2022-ban **Művészet és műemlékvédelem** mintaprogramunknak Nagypáti Kukac Péter Képzőművészeti Díjat ítélte a bizottság. 2026-ban 14. alkalommal szerveznénk meg a programot dr. habil. Raffay Endre művészettörténész szakmai közreműködésével. A művésztelep kitűnő példája a tudás hasznosításának, valamint a műemlékvédelem élővé tételének és kulturális örökségünk megőrzésének itt, a szülőföldön egy művészeti akcióprogram keretében. A művészek munkájának segítése, kiegészítése érdekében kulturális

antropológus is bekapcsolódik a munkába, az épületek történetének, használatának, funkcióváltásainak, a hozzájuk kapcsolódó attitűdök feltárásával. Interjúkat, szóbeli és vizuális prezentációkat készít. A program egy interaktív, sok-sok embert, illetékes szervezetet és intézményt, valamint a médiát is mozgósító alkotói folyamat, amely rendhagyó kiállításmegnyitóval zárul.

2024 óta a művésztelep székhelyileg Óbecsén valósul meg, partnerségben az Óbecsei Városi Múzeummal, Óbecse Önkormányzatával és a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Karával. Tartományi költségvetés: 150.000 dinár (3.11), 70.000 dinár (3.08)

Szakmai tanácskozások és konferenciák szervezése

Kárpát-medencei Kulturális Fórum

A Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség együttműködő partnereként 2026 januárjában tervezzük a **Kárpát-medencei Kulturális Fórumot**, a magyar kultúra napja alkalmából szervezett délvidéki központi ünnepség kísérőrendezvényét, melynek témája a közművelődés jó gyakorlatainak megerősítésére és az új módszerek meghonosítására vonatkozó, Kárpát-medencei szintű tevékenységek és tervek ismertetése. A fórumon a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség, Intézetünk partnerszervezete is részt vesz, közösen meghívásunkra vendégül látjuk a Kárpát-medence magyarságának intézeteit, ernyőszervezeteit, valamint a Macedóniában, Bosznia és Hercegovinában, a Boszniai Szerb Köztársaságban élő diaszpóra képviselőit, akikkel a 2026-es évi feladatokról, közművelődési szerepvállalásról esik szó.

Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal Fórum

A Kárpát-medencei Közművelődési Kerekasztal (továbbiakban KKK) tagjai – a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, a Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet, a Kárpátaljai Magyar Művelődési Intézet, az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, a Szlovákiai Magyar Művelődési Intézet és a Horvátországi Magyar Művelődési Intézet – tartják meg a már szintén hagyományos, éves, januári fórumát, ahol a rendszeresen megszervezendő közös programokról és projektekről, valamint a legfőbb stratégiai partner, a Nemzeti Művelődési Intézettel való egyeztetésekre kerül sor a Kárpát-medencei Kulturális Fórum résztvevőivel együtt. Tartományi költségvetés: 40 000 dinár (3.02); 50 000 dinár (3.03); 30 000 dinár (3.10), 50.000 dinár (3.11)

Kulturális örökségvédelem-a digitalizálás jelentősége a 21. században.

Kárpát-medencei konferencia

Intézetünk kulturális örökségvédelemmel, digitalizációval, adatbázisokkal foglalkozik. Az Intézet feladata a teljes vajdasági magyar kultúrkinccs megőrzése digitális formában. Párhuzamosan zajlik a papír alapú anyagok, a hang- és mozgókép anyag mentése, a fotóanyagok feldolgozása. A Kapocs Csoport könyvtárai közül is végzik ezt a feladatot, ahogyan a vajdasági levéltárakban, könyvtárakban, múzeumokban, műemlékvédelmi intézetekben egyaránt folyik digitalizáció. Ebből az alkalomból szervezünk 2026 márciusában egy nemzetközi konferenciát és műhelymunkát, amelyre neves előadókat hívnánk Szerbiából, Magyarországról, Romániából, Szlovéniából és a Felvidékről. A cél, hogy a könyvtárosoknak, muzeológusoknak, levéltárosoknak, művelődési intézeteknek szakmai segítséget, támogatást nyújtsunk, a 21. században a digitalizáció miatt jelentős és fontos a

kulturális örökségvédelem szempontjából. A szakmai tanácskozás a Digitalisaton the cultural traditions of the Banat region - securing the easy access for tourists and experts, száma: RORS00227) projekt keretében valósul meg.

Pályázati költségvetés: 1.138.200,00 dinár (3.08)

Közművelődési konferencia

Közművelődés a cselekvő közösség és fenntarthatóság jegyében

A vezetőképzési programhoz kapcsolódóan a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet egy szakmai konferencia megszervezését tervezi, amely a vajdasági magyar kulturális intézményrendszerben dolgozó szakemberek továbbképzését és hálózatosodását szolgálja. A konferencia külön-külön tematikus tartalmakat kínál a múzeumi, könyvtári, levéltári, valamint a művelődési házak, művelődési egyesületek és egyéb kulturális intézmények munkatársai számára. Az egyes területek sajátos szakmai igényeire reagálva gyakorlati tudást és módszertani útmutatást nyújtsanak. A múzeumi szekció a gyűjteménykezelés, digitalizáció és kiállításszervezés témáira fókuszál; a könyvtári szekció az olvasásnépszerűsítés, közösségi szolgáltatások és digitális tartalmak kérdéseire; a levéltári szekció a dokumentumkezelés, digitalizáció és helytörténeti feltárás aktuális kihívásaira. A művelődési intézmények és egyesületek számára szervezett szekció a közösségfejlesztés, rendezvényszervezés, utánpótlás-nevelés, önkéntesség és projektmenedzsment területeit érinti.

A konferencia plenáris előadásai a kulturális intézmények közös kihívásait – így a finanszírozás, együttműködés, fenntarthatóság és közösségi részvétel kérdéseit – járják körül. A program célja, hogy a résztvevők hasznosítható tudást és jó gyakorlatokat kapjanak, valamint, hogy erősödjenek a vajdasági magyar kulturális szereplők közötti szakmai kapcsolatok. Tartományi költségvetés: 30 000 dinár (3.02); 50 000 dinár (3.03); 30 000 dinár (3.10)

Népzenei konferencia és műhelytalálkozó

A népzenei konferencia a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet szervezésében kerül megszervezésre 2026 májusában. A népzeneoktatás gyakorlati részére fektetjük a hangsúlyt, irányokat jelölve ki közösen a vajdasági népzenei oktatókkal az oktatási anyagok tekintetében. A konferencia alkalmat ad, hogy a Csoóri Sándor Alap pályázati fonásainak hasznosulásáról is beszéljünk oktatókkal, vezetőkkel, de emlékezzünk azokra a kiváló népzeneoktatókra, akik a vajdasági magyar közösséget és Intézetünket erősítették. A konferencia megszólítja a zeneiskolák, a népdalkörök és egyesületek vezetőit, s körbejárjuk az lehetőségeket és jó gyakorlatokat Vajdaság- szerete.

Pályázati költségvetés: 300.000,00 dinár (3.03), 20.000,00 dinár (3.08), 50.000,00 dinár (3.10), 90.000,00 dinár (3.11)

Hálózatosodás

A Hagyományok Háza Hálózat-Vajdaság és a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet együttműködésével megvalósuló programok

A Hagyományok Háza Hálózat-Vajdaság 2026-ban is kiemelt figyelmet fordít a vajdasági magyar közösség hagyományos mesterségeinek, népművészetének és néphagyományainak átörökítésére, a szakmai fejlődés támogatására, valamint a gyermek- és ifjúsági korosztály megszólítására. A programok célja a tudásmegosztás, a közösségerősítés és a vajdasági és Kárpát-medencei szakmai kapcsolatok bővítése. A következő év programjai a korábbi sikeres kezdeményezésekre épülnek, ugyanakkor újabb elemekkel gazdagítják azokat.

Kézműves szakágak mentorálása és képzések

● **Viseletkészítők mentorálása**

A képzés egész évben, hat alkalommal valósul meg, kezdők és haladók számára külön figyelemmel. A műhelymunkák helyszíne az adai Vadvirág Hagyományápoló Kör székháza, ahol három kiváló viseletkészítő népi iparművész – Tajti Erzsébet, Donkéné Birkás Tünde és Borbásné Budai Valéria – vezeti a foglalkozásokat. A résztvevők megismerkednek a viseleti elemek készítésének technikáival, díszítési módjával és anyaghasználatával, emellett betekintést nyernek a viseletkutatás módszertanába is. A program kiemelt eseménye a Szabadkai Városi Múzeum textiltárában őrzött eredeti darabok szakszerű dokumentálása: szakmai irányítással, élőben tanulmányozhatják a hagyományos viseletek szerkezetét, anyagait, díszítését.

● **Fazekas mentorprogram**

A fazekasság hagyományának erősítése érdekében két tavaszi és két őszi szakmai találkozóra kerül sor a zentai fazekasműhelyben a Rozetta Kézműves Társasággal együttműködve. Ezekon a találkozókön a vajdasági és anyaországi mesterek segítik a résztvevőket a fazekaskorong használatában, a formázás és díszítés technikáiban, valamint a tűz- és anyagismeretben. A program fontos eleme a nyári fazekastábor Kisoroszon, amely intenzív műhelymunkát, közösségépítő alkalmakat és hagyományos kemencés égetést is magában foglal.

● **Bútorfestők mentorálása**

A népi bútorfestés iránt érdeklődők számára háromnapos szakmai műhely szervezésére kerül sor Bácskossuthfalván. A műhelyhez kapcsolódóan kiállítás is nyílik, amely a találkozóra alkotásait és a vajdasági bútorfestés újabb eredményeit mutatja be.

● **Kosárfonók mentorálása**

A temerini Alkotóház ad otthont a kosárfonók mentorprogramjának, amely két, egyenként háromnapos intenzív alkalomból áll (március és április). A foglalkozásokat Kovács Zoltán, kosárfonó, népi iparművész vezeti. A résztvevők gyakorolják a vessző előkészítését, a

különböző fonási és tárgyformálási technikákat, valamint a hagyományos funkciókhoz kapcsolódó formai sajátosságokat.

- **Tojásdíszítő foglalkozások**

A húsvéti időszakhoz kapcsolódóan – február eleje és március közepe között – három településen valósul meg a tojásdíszítő programsorozat, településenként két-két gyakorlati alkalommal. A résztvevők a hagyományos technikák teljes palettáját megismerhetik: karcolás, viaszolt hímesírás, drótozás és berzselés. A foglalkozásokat vajdasági népi iparművészek és tapasztalt oktatók tartják.

- **Szakmai napok hímzőknek**

Kétnapos szakmai program előadásokkal, szekciómunkákkal és gyakorlati kísérletezéssel. Kiemelt cél a népi hímzés népszerűsítése, a zsűrizési rendszer megértése, valamint a vajdasági hímző közösség hálózatának erősítése.

- **Térségi népművészeti kiállítások**

A Mű-Hely-Ház Egyesülettel közösen két, nagyszabású tárlat szervezése a 2026-os év első felében. A kiállítások a vajdasági kézművesek munkáit, gyűjtéseit, valamint a különböző képzések és mentorprogramok eredményeit mutatják be.

- **Illatok, ízek, formák – tematikus kiállítás szakmai programokkal**

Az interaktív kiállítás hét témakört dolgoz fel: mézeskalács-készítés, nemezelés, fazekasság, pásztorkodás és pásztorművészet, hímzés, bútorfestés, természetes anyagokból készült gyermekjátékok. A tárlat bemutatja azt, hogyan lehet egy kiállítást tapintani, szagolni, kipróbálni, hogyan válik a népi tudás élményszerűvé. A programhoz előadások és szakmai beszélgetések kapcsolódnak.

Táborok és nagyobb szakmai rendezvények, tanácskozások

- **Közösségi Szóttas Konferencia**

A Hagyományok Háza országjáró programja első határon túli állomása Vajdaságban valósul meg, a népművészet és a közösségépítés metszéspontjaira fókuszálva. A Hagyományok Háza által életre hívott konferenciasorozat célja, hogy teret adjon a népművészet és a néphagyomány aktuális kérdéseinek megvitatására, valamint erősítse a helyi közösségek együttműködését, tudásmegosztását és kapcsolatépítését. A rendezvénysorozat előadásokkal, kerekasztal-beszélgetésekkel, műhelymunkákkal és személyes találkozásokkal támogatja a szakmai párbeszédet, az inspiráló tapasztalatcserét és a közösségi élményen alapuló feltöltődést.

- **Népi kézműves tábor**

Az ötnapos program 2026. július 26–30-ig között kerülne megszervezésre Tóthfaluban, a Kaszap István Kollégiumban és plébánia körüli szabadtéri helyszíneken. A tábor célja a népi mesterségek gyakorlásához kapcsolódó ismeretek átadása, a gyakorlati tanulás támogatása,

valamint a közösségi együttműködés erősítése. A képzés kezdők és haladók számára egyaránt elérhető. A tábor a családos résztvevők számára is nyitott; a gyermekek számára külön foglalkozások biztosítják a részvétel lehetőségét. A jelentkezők három választható népi kézműves foglalkozás és számos népi gyógyászat, népdalokhoz, muzsikához kapcsolódó programon vehetnek részt.

● **Ricsaj – Találkozás a Népművészettel**

Az öt helyszínes novemberi programsorozat 2026-ban is megvalósul, a gyermekek népművészeti nevelésének támogatása és a hagyományok élményszerű átadása érdekében. A program célja, hogy a résztvevő gyerekek játékos, interaktív formában ismerkedjenek meg a magyar népi kultúra alapjaival. A rendezvények keretében a gyerekek néptánc- és népdaloktatáson, kézműves foglalkozásokon, hangszerbemutatókon, népmese-hallgatáson és játszóházi tevékenységeken vesznek részt. A programelemeket vajdasági néptáncoktatók, zenészek és más népművészek vezetik. A rendezvénysorozatot a Forrás Magyar Népművészeti és Kulturális Oktató Központtal közösen szervezzük meg.

● **„Vásárfia” – HHHV bemutató családi nap – a vajdasági hálózat programjainak és terveinek ismertetése**

A vajdasági hálózat programjainak és terveinek ismertetése. Kiállítás a díjazott, zsűrizett kézműves tárgyakkal és tanfolyamok tárgyaiból. Kézműveseink mesterségeinek bemutatója egy-egy anyagból (agyagozás, vesszőfonás, szövés, hímzés, tojás festés, nemezelés...). Divatbemutató egy-egy viseletről. Képzések, programok, foglalkozások bemutatása képes (és akár élőben is gyerekekkel) prezentációval. Vendégelőadók, együttesek rövid előadása (zenekarok, szólisták, mesemondók, népdalénekesek felkérésével). Mindannak a tevékenységnek a bemutatása, amelyet a HHHV az év folyamán szervez és támogat.

● **Táncos magyarok – A Magyar Állami Népi Együttes előadása Vajdaságban**

Az előadás a magyar táncgyomány kialakulásának és továbbélésének útját járja be. A keleti eredetű magyar nép ősi szájhagyományos kultúrája sok-sok új elemmel gazdagodva érte meg a huszadik századot. A nyugat felől érkező kulturális hatások mindig kreatívan vegyültek össze a helyi hagyományokkal. A történeti Magyarország területét jelentő Kárpát-medence egyes régióiban ezek a réges-régi divatokból származó táncok, dallamok még ma is élnek. Apáról fiúra szállva a paraszti szájhagyomány őrizte meg őket, mivel nálunk csak az ő közösségeik élhették túl a történelmi viharok pusztításait. A néprajzi gyűjtők (Vikár Béla, Kodály Zoltán és Bartók Béla) munkája nyomán kialakuló kép világossá tette, hogy ez a Kárpát-medencében felgyűjtött hagyományanyag az európai múlt tükre is egyben.

Oktatási, gyermek és ifjúsági programok

● **Varázskosár**

Játszóházas népi foglalkozások február–május és október–december között. A Varázskosár egy óvodás korosztály számára kialakított interaktív programsorozat, amely a vajdasági magyar népi hagyományok megismertetését szolgálja. A foglalkozások keretében a gyermekek népi játékokkal, néphagyománnyal, zenei élményekkel és kézműves

tevékenységekkel ismerkednek meg. A programot vajdasági néptáncoktatók, zenészek, mesemondók és kézművesek vezetik. A kezdeményezés célja, hogy a legkisebbek játékos formában, élményszerűen találkozzanak a népművészet alapjaival, ezzel is erősítve a hagyományokhoz való kötődést. A program 2026-ban is folytatódik, óvodai csoportok számára elérhető formában.

- **A mi népünk – néprajzi bemutató előadás diákoknak**

Vajdasági táncosok, zenészek és néprajzosok bevonásával szervezett bemutatók. Az új iskolás oktató sorozat célja a néptánc, népzene és viseletek sokszínűségének és kialakulásának, változásának bemutatása, rendhagyó néprajzi előadás keretében vajdasági iskolákban. Az előadás tartalmilag igyekszik betekintést adni különböző tájegységek, tánc típusok, hangszerek és eszközök, valamint viselet darabok által.

- **Gyakorlati népművészeti foglalkozások a Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon**

2026-ban hét alkalommal, február–május és október–december között havonta egyszer gyakorlati foglalkozásokat szervezünk a Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon. A programot Cseszák Balázs néptáncpedagógus, valamint Torjai Zita Katalin gyöngyfűző, tojásdíszítő és bőrműves szakember vezeti, időnként más szakemberek bevonásával. A foglalkozások célja, hogy a hallgatók gyakorlati példákon keresztül sajátítsák el, hogyan építhetik be a népművészet elemeit pedagógiai munkájukba. A kezdeményezés hosszú távon hozzájárul a népi kultúra oktatásban való jelenlétéhez, és várhatóan kézzelfogható eredménnyel jár a következő években.

Mesemondás és élőszavas hagyományörzés

A Hagyományok Háza vajdasági hálózata 2026-ban is kiemelt figyelmet fordít a mesemondás és az élőszavas hagyományörzés támogatására Vajdaságban. A program keretében szakmai napokat szervezünk mesemondóknak és pedagógusoknak, anyaországi és vajdasági előadók bevonásával, a jó gyakorlatok bemutatására, a mesemondás pedagógiai módszereinek erősítésére (február–április, Szabadka, a Tanítóképző Karral együttműködésben). A gyermekek élményszerű találkozását a népmese világával meseestek biztosítják, míg a Mesekocsmá felnőtteknek szól, hat alkalommal, kéthavonta Vajdaság különböző településein, kiemelkedő mesemondók közreműködésével. A Mesefa-díjas előadók tíz alkalommal szerepelnek óvodákban és iskolákban (szeptember–október), gazdagítva a gyermekek népmesei élményeit. A Kálmány Lajos Népmesemondó Verseny szakmai színvonalának megtartása érdekében a Hagyományok Háza szervezési támogatást nyújt, biztosítja a szakmai zsűrit, és a gyermekek számára foglalkozásokat szervez a döntőn (április–május). Emellett a meseműhelyek működését folyamatosan segítjük, naplózással, kapcsolattartással és integrálással a Kárpát-medencei mesemondó közösségbe, Boja Patyi Sarolta koordinálásával, erősítve ezzel a hagyományörző közösség szakmai fejlődését és fenntarthatóságát.

Egyéb források: 3.000.000 dinár (1.03)

Munkatársak szakmai fejlődése és képzés támogatása

Évente lehetőség szerint 1-2 képzés vagy készségfejlesztő alkalom biztosítása a munkatársaknak Intézeten belül. A képzések fókuszterületei: időgazdálkodás, stresszkezelés, kommunikáció, konfliktuskezelés, projektmenedzsment, a mindennapi munkát támogató kompetenciák. Ez elősegíti a magas szakmai színvonalat, a belső motiváció erősödését és a hosszú távú munkahelyi elégedettséget. Tartományi költségvetés: 30 000 dinár (3.02); 50 000 dinár (3.03).

Összegezés és értékelés

Az Intézet hosszú távú célja a kulturális és közgyűjteményi irányzatok, pontosabban a jól működő, innovatív megoldások integrálása úgy, hogy azt a közösség a vajdasági tudományos, művészeti, közgyűjteményi területek jellemzőinek megfelelően formálja. Irányvonalait és elveit – melyek szerint mindig tudnia kell lépést tartani a technológiai fejlődéssel, és válaszolni a változásokra – már az első évektől lefektették, és működése folyamán követték munkájának irányítói.

Az Intézet munkáját, projektjeit lehetőség szerint **hazai és külföldi pályázatok** segítségével lehet erősíteni és színvonalasabbá tenni. Cél: a projektek és a partnerségek előkészítése. Az európai irányzatok követése és megismertetése, elérhetővé tétele régióinkban.

Az Intézet munkatársai számára a szolgálati autók egész éves igénybevételére (a vidéki rendezvények, meghívások és szakmai tanácsadások céljából) a tartományi költségvetésből 300.000 dinár (3.02) üzemanyagköltséget terveztünk. Egészségügyi támogatás és munkaruha támogatás, mely hozzájárul a kulturált munkahelyi megjelenéshez, amely az intézmény reprezentatív feladatai miatt kiemelten fontos. Tartományi támogatás: 300.000 dinár.

Zenta, 2026. január 19.

.....
Újhelyi Nándor
az Igazgatóbizottság elnöke